

edukacyjny kameleon

informator o edukacji ekologicznej
dla szkół podstawowych i gimnazjów woj. łódzkiego

kwiecień 2003

Szanowni Państwo

Z okazji przypadającego 22 kwietnia Międzynarodowego Dnia Ziemi, chcialibyśmy życzyć Państwu czystych wód i powietrza, zielonych lasów i łąk oraz szczęśliwych zwierząt. Jednocześnie przypominamy, że troska o przyrodę jest ważna codziennie a nie tylko od święta. Mamy nadzieję, że tym informatorem ułatwiamy Państwu wzbudzanie troski o środowisko wśród dzieci i młodzieży. W dalszym ciągu zachecemos do współredagowania informatora. Wszelkie uwagi i propozycje prosimy kierować na adres:

Ośrodka Działań Ekologicznych "Źródła"
ul. Próchnika 1 pok. 301, 90-408 Łódź,
tel. (42) 632 57 51, fax. (42) 630 17 49
lub e-mail: gosia@zrodla.most.org.pl
Życzymy przyjemnej lektury!

Aktualności, ciekawostki

Białorusini ratują żaby i liczą wróble

W nadchodzącym tygodniu na terenach przyległych do kilku białoruskich parków narodowych rozpoczyna się akcja ratowania żab i ropuch. Co roku, wiosną, płazy masowo giną pod kołami samochodów. Zwierzęta migrują wiosną na nowe tereny. Ich szlak wypada właśnie w poprzek pełnych samochodów dróg. Uczni tłumaczą, że śmiertelność migrujących żab jest tak wysoka, iż może grozić zniknięciem całych populacji.

Jak informują białoruskie media, studenci, pracownicy Instytutu Zoologii Białoruskiej Akademii Nauk i działacze kilku organizacji pozarządowych będą przenosić żaby i ropuchy przez jezdnię. Akcja rozpocznie się w Berezynskim Rezerwacie Biosfery, przez który przebiega trasa Mińsk-Witebsk.

Białoruscy ekolodzy zatroszczyli się w tym roku również o wróble. W ramach akcji „Wróbel domowy - ptak 2003 roku”, na Białorusi trwa liczenie populacji tych ptaków.

Jak powiedział dziennikarzom szef organizacji „Ochrona Ptaków Białorusi” Aleksandr Winczeuski, od połowy lat osiemdziesiątych - kiedy to naliczono ich około trzy miliony - liczebność białoruskich wróbli spadła kilkukrotnie.

Na Białorusi występuje 225 gatunków ptaków wijących gniazda. 75 z nich umieszczono w ostatnim wydaniu „Czerwonej Księgi”, co oznacza wzięcie ich pod szczególną ochronę, jako gatunków wymierających.

Źródło: PAP

Program ochrony pustułki

1200 skrzynek lęgowych dla pustulek zawisnie na łąkach i polach oraz w kilkunastu miastach w Polsce. Przyrodnicy ze Stowarzyszenia „Salamandra” chcą w ten sposób chronić populację tych małych ptaków drapieżnych.

„Rozwiesimy skrzynki o specjalnej konstrukcji, które będą służyły ptakom jako miejsca chowu młodych” - powiedział Paweł Śliwa z Polskiego Towarzystwa Ochrony Przyrody „Salamandra” - koordynator akcji. Połowa z 1200 skrzynek, wyprodukowanych na potrzeby programu, zawisnie w miastach: na wieżowcach, silosach, kominach - reszta na polach i łąkach. Domki dla pustulek w najbliższych dniach zawisną w Siedlcach, Warszawie, Wrocławiu, Bytomiu, Lublinie, Szczecinie, Łodzi, Koninie, Poznaniu i kilku mniejszych miejscowościach. Według pomysłodawców akcji, liczba pustulek wzrośnie już po kilku latach. „Z jednej strony ptaki będą miały wybór miejsc lęgowych, z drugiej wzrośnie liczba młodych, gdyż ze skrzynek wypada znacznie mniej piskląt niż z przypadkowych miejsc lęgowych” - powiedział Śliwa.

Pustułka jest jednym z najmniejszych ptaków drapieżnych gniazdujących w naszym kraju (długość od końca dzioba do końca ogona wynosi 31-37 cm, a rozpiętość skrzydeł od 68 cm do 78 cm). Samica ma barwę brunatno-rudą z intensywnym prążkowaniem i plamkowaniem na piórach. Samiec natomiast charakteryzuje się szaroniebieskim ogonem i głową oraz bardziej ru-

dym niż samica grzbietem, z mniejszą liczbą czarnych plamek. W naturalnych warunkach polują na gryzonia, w miastach ich ofiarą padają wróble i pisklęta gołębi. Szacuje się, że w Polsce jest 2500 par lęgowych pułapek i liczba ta wciąż maleje.

Źródło: PAP

Irackie sokoły cierpią na wojenną depresję

Ptaki drapieżne, takie jak orły i sokoły mają, wbrew niektórym opiniom, mało bojową naturę: wojna w Iraku przyprawia je o depresję i zmusza do ucieczki na spokojniejsze tureckie niebo.

Tureccy ornitolodzy coraz poważniej obawiają się, że wojna może zdestabilizować cykle migracyjne, godowe i lęgowe ptaków drapieżnych takich jak sokoły, orły czy kanie, zagrażając ich reprodukcji.

Skrzydlate drapieżniki z tego regionu zwykle spędzają zimę w Iraku w miejscu gdzie spotykają się Tygrys z Eufratem. Na początku lata lecą w górę rzek na południowy wschód Turcji. Niektóre docierają nawet na Ukrainę. Jednak w tym roku ptaki rozpoczęły wędrówkę na północ w marcu, z początkiem wojny w Iraku.

„Ta przedwczesna migracja oznacza, że połączą się w pary wcześniej niż zwykle albo wcale, a to może spowodować perturbacje pory lęgowej”, dowodzi Mehmet Siki, zoolog z tureckiego uniwersytetu w Izmir.

Według niego, ptaki wypłaszają z Iraku huk bomb, drastyczny wzrost temperatury i brak jedzenia: wskutek wojny giną ryby, żaby i drobne gryzonia stanowiące ich naturalne pożywienie. „Wojna powoduje drastyczne zmiany w środowisku tych ptaków, co może rodzić depresję”, ostrzega zoolog.

Źródło: AFP

Akcja ochrony żab

W Roztoczańskim Parku Narodowym rozpoczęto wiosenną akcję ochrony żab i innych płazów przed rozjechaniem - poinformowała w poniedziałek kierowniczka działu ochrony przyrody Parku, Lidia Sadowska.

„W rejonach masowego przekraczania jezdni przez płazy wędrujące do zbiorników wodnych ustawiono zapory uniemożliwiające im wejście na drogę. Tak jest np. w rejonie Stawów Echo czy miejscowości Kosobudy Bór” - powiedziała Sadowska.

Ogółem wzdłuż roztoczańskich dróg ustawiono wiosną ok. 1350 metrów zaporowych płotków. Gromadzące się przy nich płazy przenoszone są codziennie przez pracowników parku na drugą stronę jezdni.

W latach poprzednich przenoszono wiosną ok. 6 tys. płazów, głównie żab, ratując je w ten sposób przed niechybną śmiercią pod kołami samochodów.

Roztoczański Park Narodowy wespół ze Starostwem Zamojskim przygotował docelowy program ochrony płazów. Przewiduje on budowę pod jezdnią dziewięciu trwałych przepustów, którymi żaby mogłyby bezpiecznie wędrować wiosną do zbiorników wodnych i powracać na zimowiska.

W połowie roku przewiduje się wystąpienie do funduszy celowych o przyznanie środków na sfinansowanie tego projektu. Jego realizację zaplanowano na przyszły rok.

Źródło: PAP

Orły zwiastunami wiosny

W gnieździe pary orłów bielików, znajdującym się w jednej z podprzemyskich miejscowości, pojawiły się jajka i wkrótce można spodziewać się potomstwa - poinformował prezes Przemyskiego Towarzystwa Ornitologicznego, Przemysław Kunysz.

Gody tych rzadkich ptaków, które na południu Polski prawie się nie osiedlają (gniazdo pod Przemyślem jest w Polsce najdalej wysuniętym orlim domostwem), to - zdaniem ornitologów - niemal pewny znak wiosennej aury. Nie chcą oni jednak podać dokładnego miejsca usytuowania gniazda tej pary orłów bielików, z powodu przykrych doświadczeń.

W ubiegłym roku w jednej z miejscowości w powiecie lubaczowskim na Podkarpaciu, gdzie także znajdowało się jedno z nielicznych na tych terenach orlich domostw, zostało ono strącone i zniszczone. Prokuratura umorzyła wtedy śledztwo z powodu niewykrycia sprawców tego czynu. Orły nie powróciły już w tamte strony.

Źródło: PAP

Niebo w kwietniu: Lirydy, Jowisz i Saturn

W kwietniu mamy rzadką okazję do zaobserwowania Merkurego. Atrakcją miesiąca będzie niewątpliwie aktywność roju Lirydów i możliwość podziwiania Jowisza i Saturna.

Deklinacja Słońca, czyli jego odległość od równika niebieskiego, cały czas rośnie, więc dnia w kwietniu przybywa bardzo szybko. Na początku miesiąca Słońce w Warszawie wschodzi o 6:12 a zachodzi o 19:09, natomiast 30 kwietnia wschodzi o 5:09 a zachodzi o 19:59. W kwietniu nasza dzienna gwiazda wstępuje w znak Byka.

Kolejność faz Księżyca w nadchodzącym miesiącu jest następująca: now 1 IV o godz. 21:19, pierwsza kwadra 10 IV o godz. 01:40, pełnia 16 IV o 21:36 i ostatnia kwadra 23 IV o godz. 14:18. Najbliżej Ziemi Srebrny Glob znajdzie się 17 kwietnia o godz. 6:55, a najdalej 4 kwietnia o godz. 6:29.

W połowie kwietnia będziemy mieli okazję obserwować najbliższą Słońcu planetę - Merkurego. Godzinę po zachodzie Słońca będzie można odnaleźć go około 10 stopni nad północno-zachodnim horyzontem.

Wenus, Uran i Neptun znajdują się na niebie bardzo blisko Słońca i ich obserwacje w kwietniu nie są możliwe.

W związku ze zbliżającą się Wielką Opozycją poprawiają się warunki do obserwacji Marsa. Można go obserwować nad ranem nad około 12 stopni nad południowo-zachodnim horyzontem. Ze względu na zmniejszającą się odległość Marsa od Ziemi rośnie jego jasność i rozmiary tarczy.

Nadal bardzo jasno w gwiazdozbiornie Raka świeci Jowisz. Wieczorem oprócz Jowisza możemy podziwiać świecącego w gwiazdozbiornie Byka Saturna. Nad ranem przez duże teleskopy możemy obserwować Plutona. Świeci on w gwiazdozbiornie Wężownika. Nadal na granicy widoczności gołym okiem znajduje się planeta Westa. Można ją odnaleźć w gwiazdozbiornie Panny. W dniach 16-25 kwietnia możemy obserwować „spadające gwiazdy” z roju Lirydów. Radiant roju, czyli miejsce, z którego wydają się wylatywać jego meteory, znajduje się na granicy gwiazdozbiornów Lutni i Herkulesa. Maksimum aktywności roju, w którym można odnotować 10-20 meteorów na godzinę, oczekujemy w nocy z 22 na 23 kwietnia. Warunki do obserwacji roju w tym roku są bardzo dobre, bo Księżyc wędzie gdzie dopiero nad ranem.

Źródło: PAP

Kocimiętka - postrach termitów

Kocimiętka, ulubione ziółko kotów jest nie do zniesienia dla termitów - ogłosili naukowcy podczas kongresu American Chemical Society w Nowym Orleanie. Termity, żyjące w olbrzymich gniazdach lub kopcach odżywiają się drewnem, toteż mogą niszczyć drzewa, drewniane budynki i meble. Co roku, tylko w USA, powodują straty obliczane na miliard dolarów.

Olejek z kocimiętki o charakterystycznym silnym zapachu odstraszał, a nawet zabijał termity podczas testów laboratoryjnych prowadzonych przez naukowców Departamentu Rolnictwa. Być może mógłby zastąpić stosowane obecnie preparaty chemiczne. Niestety, w przeciwieństwie do nich olej z kocimiętki rozkłada się po kilku tygodniach, a nie kilku latach. Można by jednak przedłużyć trwałość dzięki modyfikacji chemicznej Kocimiętka to bylina, rosnąca między innymi w Europie i Ameryce. Kwitnie od czerwca do lipca oraz od września do października, a krzaczek, który hoduje się często w doniczkach, dorasta do 60 cm wysokości i 45 cm szerokości.

Zapach liści kocimiętki uwielbiają koty. Liści używa się jako przypraw, a w medycynie ludowej - jako zioła leczniczego. Wcześniejsze badania dowiodły, że odstrasza karaluchy i komary.

Jeśli dokładne badania wykażą, że skoncentrowany olejek nie szkodzi ludziom, można będzie zacząć produkcję środków odstrasżających owady.

Źródło: PAP

Gazy cieplarniane wpływają na ciśnienie powietrza

Gazy cieplarniane wpływają nie tylko na temperatury, ale i na ciśnienie powietrza. Dotychczasowe prognozy zmian na Ziemi w efekcie emisji gazów cieplarnianych mogą się więc okazać niedokładne - czytamy w „Nature”.

Nathan Gillett z University of Victoria (Kanada) i jego współpracownicy wykazali, że efekt gazów cieplarnianych dotyczy nie tylko temperatur, ale i ciśnienia powietrza.

Ciśnienie powietrza jest jednym z czynników regulujących cyrkulację atmosferyczną. Poprzez to wpływa na przemieszczanie się w atmosferze wilgoci. Zmiany cyrkulacji mogą zmienić opady deszczy, temperaturę, wiatry i burze. Zatem zmiany ciśnienia mogą wpłynąć na cały klimat Ziemi.

Zmiany sposobu przemieszczania się powietrza nad północą Atlantyku (tzw. cyrkulacja North Atlantic Oscillation) wiązano np. z zauważanym ostatnio wzrostem opadów nad Szwecją, mniejszymi opadami w Hiszpanii i zmniejszeniem się liczby okresów zimna we Francji.* Te trendy i ich wpływ na klimat mogą być silniejsze niż sądzono. Dotychczasowe symulacje komputerowe klimatu „nie doceniały” bowiem skali zmian ciśnienia powietrza - stwierdzili badacze. Analizowali oni dane dotyczące ciśnienia na poziomie morza dla okresu od 1948 r. Pod uwagę brano trzy niezależne serie pomiarów. Okazało się, że są one ze sobą zgodne.

Z badań Gilletta wynika, że średnie ciśnienie powietrza wzrosło w ostatnich 50 latach w subtropikalnej części Atlantyku Północnego, Europy Południowej i Afryki Północnej. W innych rejonach, jak bieguny i północ Pacyfiku, ciśnienie spadło. Zdaniem eksperta, trendy te mogą doprowadzić do tego, że zimy w Europie północno-zachodniej będą cieplejsze, bardziej wilgotne i wietrzne. Zimy złagodnieją też w większej części Kanady zachodniej i USA. Europa południowa będzie bardziej sucha, a Labrador i Grenlandia będą miały mroźniejsze zimy.

Zmiany te - same w sobie - niekoniecznie muszą wiązać się z emisjami gazów cieplarnianych. U ich podstaw może bowiem leżeć naturalna zmienność klimatu Ziemi.* Aby sprawdzić, na ile te przewidywane zmiany powodowane są działalnością człowieka, Gillett porównał wyniki swoich obserwacji z wynikami czterech modeli komputerowych klimatu Ziemi.

Dla każdego modelu zasymulowano zmiany stężeń gazów cieplarnianych oraz masy pyłów, które tworzą się w atmosferze w obecności gazów zawierających siarkę. Pył zmienia klimat zasłaniając słoneczne światło i wpływając na tworzenie się chmur.

Okazało się, że dopóki brano pod uwagę emisje gazów cieplarnianych ze źródeł antropogenicznych, prognozy z modeli dotyczące zmian ciśnienia powietrza zgadzały się z tymi z „prawdziwego” świata - zwracają uwagę badacze. Bez tych emisji wyniki dwóch rodzajów badań nie pasowałyby do siebie

Źródło: PAP

Meteorolodzy uczą się od Aborygenów

Gdy agama siada pionowo i głową wskazuje niebo, następnego dnia będzie padać. Brzmi to dziwnie? Nie dla australijskich meteorologów, którzy pogłębiając wiedzę o klimacie swojego kontynentu sięgają po wiedzę Aborygenów - informuje CNN.

Gdy stada kurawong latają nad głową - pewny deszcz za cztery godziny. Gdy intensywnie kwitną akacje, nadrzewne mrówki opuszczają swoje schroniska, a mrówki żyjące na ziemi przykrywają mrowiska małymi, błyszczącymi ziarenkami piasku - uwaga, nadchodzi pożaru

buszu. Z wiedzy tej, gromadzonej przez Aborygenów w ciągu dziesiątków tysięcy lat, chcą teraz korzystać przedstawiciele Australijskiego Biura Meteorologii.

Aborygeńskie pojęcie pogody jest całkiem inne niż nasze. Ich kultura, przekazywana ustnie z pokolenia na pokolenie, łączy przeszłość i przyszłość, pogodę, ziemię, rośliny, zwierzęta, ludzi, umarłych i siły nadprzyrodzone. Potomek aborygeńskiego ludu D'harawal i botanik z ogrodów botanicznych Mount Annan w Sydney - Frances Bodkin mówi, że informacje o zjawiskach pogodowych tubylców były tak dokładne, jak współczesne prognozy.

W 1788 r., gdy brytyjscy osadnicy przybyli do Sydney, nie znając miejscowych zjawisk narzucili europejski podział roku na cztery pory. Tymczasem miejscowi Aborygeni dzielili rok na sześć pór, wyodrębniając je na podstawie nieznacznych zmian środowiska.

Kalendarz Aborygenów opiera się na obserwacji kwitnienia różnych miejscowych roślin. Pierwsza pora roku - murray'unggoray (nasz wrzesień i październik), oznacza nadejście ciepła. Ciepły i deszczowy goraymurray, gdy kwitną niektóre akacje, przypada na nasz listopad i grudzień. W przeszłości Aborygeni nie obozowali w tym czasie w pobliżu rzek, bojąc się powodzi.

Inna akacja kwitnie w porze Gadalung marool (styczeń i luty). Ponieważ jest wtedy gorąco i sucho, Aborygeni jedzą wyłącznie owoce i nasiona, bo w wysokiej temperaturze łatwo psuje się mięso. W porze Banamurray'ung (marzec-maj) drzewa goździkowca rodzą małe, kwaśne jagody. Jest wtedy mokro i chłodno.

W okresie Tugarah'tuli kwitną eukaliptusy (około czerwca i lipca) jest chłodno. To pora wędrówek Aborygenów na wybrzeże, gdzie można znaleźć więcej jedzenia. Około naszego sierpnia kwiaty obsypują jeszcze inny gatunek akacji. Jest to pora Tugarah'gunyamarra, zimny i wietrzny sezon.

Dla pewnych zjawisk pogodowych Aborygeni przyjmowali też 11-12-letni cykl oraz inny - bardzo długi, trwający 8-10 tys. lat - wyjaśnia Bodkin, znający tajniki pogodowej wiedzy ludu D'harawal. Pożary buszu, jakie szalały wokół Sydney podczas minionych dwóch „europejskich lat”, nie były dla Aborygenów niespodzianką. Ich uwadze nie umknęło bowiem bardzo intensywne kwitnienie akacji w okolicach Sydney przez ostatnie dwa lata. Zgodnie z ich wiedzą jest to sygnał nadejścia pożarów - wyjaśnia Bodkin.

Gdy kwitną bardzo intensywnie, ludność D'harawal wie, że za 18 miesięcy nadejdą pożary - mówi Bodkin. „W tym roku akacje mają mnóstwo pąków i znów mogą intensywnie zakwitnąć” - ostrzega.

Za niedawne, najgorsze od stu lat susze w Australii, którym towarzyszyły rozległe pożary buszu na wschodnim wybrzeżu, zwłaszcza w okolicach Sydney i Canberra, obwiniano aktywność zjawiska pogodowego El Nino.

Jednak według ludu D'harawal nie El Nino jest winne, a rzadko spotykane nałożenie się trzech cykli klimatycznych - corocznego gorącego i suchego Gadalung marool, gorącej pory 11-letniego cyklu Djurali oraz fazy najdłuższego cyklu (8-10 tys. lat), zwanej Talara'gandi

- „lód i ogień”. Zmiany tego cyklu w odległej przeszłości odpowiadały np. za zlodowacenie i pustynnienie - dodaje Bodkin.

„Znajdujemy się w okresie absolutnych ekstremów, kiedy powinniśmy doświadczać bardzo zimnych, suchych zim i bardzo gorących, suchych lat” - mówi Bodkin. Biuro Meteorologii uruchomiło internetową stronę „Indigeno-us Weather” (www.bom.gov.au/iwk), na której umieszcza informacje na temat aborygeńskiej wiedzy o pogodzie.

Źródło: PAP

Strefy śmierci wokół topniejących lodowców

Strefy śmierci powstające w morzu w sąsiedztwie topniejących lodowców odkryli na Spitsbergenie polscy uczeni - poinformował prof. Jan Marcin Węśławski z Instytutu Oceanologii PAN.

Obecność takich stref podejrzewano już wcześniej, ale dopiero ostatnie badania potwierdziły ich istnienie. Pomiarzy zasolenia arktycznego fiordu Kongsfjorden prowadzone przez statek badawczy „Oceania” w latach 2000 i 2001 pozwoliły na wyliczenie ilości wody słodkiej spływającej do morza z szybko topniejącego lodowca Kongsbreen. „Obliczenia wykazały, że spadek zasolenia w wewnętrznej części fiordu jest tak duży, że będzie powodował giniecie planktonu na masową skalę. Około 85 ton martwych organizmów powinno opaść na dno fiordu każdego lata w strefie topnienia lodowca” - powiedział prof. Węśławski.

Podczas kolejnej ekspedycji w 2002 r. udało się ustawić na dnie morskim na głębokości kilkudziesięciu metrów w strefie topnienia lodowca specjalnie skonstruowane pułapki, do których zbierano opadające na dno cząstki. Badania laboratoryjne przywiezionego ze Spitsbergenu materiału zebranego w pułapkach potwierdziły teoretyczne wyliczenia. Pułapki były pełne martwego planktonu.

Badania te mają duże znaczenie przy przewidywaniu konsekwencji globalnego ocieplenia w Arktyce i kierunku zmian ekosystemów morskich.

Źródło: PAP

Dwa rzadkie gatunki nietoperzy odnaleziono w Beskidach

Rzadkie gatunki nietoperzy - nocka orzęsionego i mroczka pozłocistego, znaleźli w jaskiniach Beskidu Śląskiego członkowie Stowarzyszenia Dla Natury „Wilk” z Godziszki na Podbeskidziu podczas tegorocznej akcji liczenia nietoperzy.

„Oba gatunki są unikatowe w Polsce. Podczas dotychczasowych akcji liczenia nie napotkaliśmy ich w jaskiniach Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego” - powiedział Robert Mysłajek ze stowarzyszenia „Wilk”.

Przyrodnicy odnaleźli trzy nocki oraz jednego mroczka. „Nocki orzęsione nie migrują na duże odległości, co może oznaczać, że w pobliżu znajduje się kolonia rozrodcza” - dodał.

Nocki orzęsione są gatunkiem zagrożonym wyginięciem. Lubią ciepło, duże jaskinie lub fortyfikacje. Mroczek poźlocisty, także zagrożony wyginięciem, zimy spędza w zimnych jaskiniach.

Robert Mysłajek dodał, że w sumie przyrodnicy doliczyli się 28 nietoperzy w 16 jaskiniach Beskidu Śląskiego, czyli podobnie jak w poprzednich latach. Przyrodnicy liczyli nietoperze w marcu, gdyż jest to najlepsza pora do prowadzenia takich badań. Jest stosunkowo ciepło, ale nietoperze znajdują się jeszcze w hibernacji.

Nietoperze jako jedyne ssaki posiadły umiejętność latania. Na świecie żyje ponad 980 gatunków, z czego w Polsce - 22. Nietoperze noszą takie nazwy jak: gacek, mopek, nocek duży, mroczek, karlik malutki, borowiczek. Część z nich zagrożona jest wyginięciem. Na Podbeskidziu nietoperze żyją w górskich jaskiniach, dziuplach w drzewach i na strychach. Zdomowały się także w wieżowcach.

Źródło: PAP

Cietrzewie rozpoczęły w Lubelskiem wiosenne gody

Cietrzewie - jedno z największych dziko żyjących w naszym kraju, barwnie upierzonych, kuraków - rozpoczęły w Lubelskiem wiosenne gody, zwane tokowaniem. Pierwsze w tym roku tokujące cietrzewie zaobserwowano w Zagumnie koło Biłgoraja - poinformował Andrzej Tyrawski z Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych. W ich ślady nie poszły jeszcze większe od nich głuszce. Wiosenne toki tych niepospolitych ptaków, będących w przeszłości ozdobą polskich kniei, teraz należą do przyrodniczych osobliwości, o czym przesądziła rzadkość ich występowania.

Jeszcze w 1967 roku w lasach Lubelszczyzny naliczono ponad 1740 cietrzewi i przeszło 320 głuszców. Oba ptaki zaliczane były do łowieckich i corocznie, w ograniczonej ilości, polowano na nie. Według tegorocznej inwentaryzacji, na tym samym obszarze występuje dziesięciokrotnie mniej cietrzewi i ok. 140 głuszców. Populacja tych ostatnich należy do największych w kraju.

O tak dużej redukcji stanów obu ptaków, według leśników, przesądziła głównie zmiana naturalnych biotopów ich występowania, a przede wszystkim osuszenie bagien w latach siedemdziesiątych - np. Krowiego Bagna. Naturalnymi wrogami obu kuraków, zwłaszcza ich piskląt, są też ptaki drapieżne oraz lisy i jenoty, których liczba na Lubelszczyźnie znacznie wzrosła.

W ostatnich latach został zahamowany w Lubelskiem regres populacji obu ptaków, a nawet zaobserwowano pewien wzrost ich liczby.

Według leśników należy to łączyć z objęciem ochroną cietrzewi i głuszców, częściową odbudową stosunków wodnych, a także otoczeniem aktywną opieką ich ostoi. Np. wzorem fińskim tereny występowania głuszca obsadza się świerkiem, podsypuje gastrolitami (kamyczkami niezbędnymi tym ptakom w procesie trawienia).

Źródło: PAP

Dłuższy niż zwykle zimowy sen białowieskich żab

O miesiąc później niż zwykle budzą się w tym roku z zimowej hibernacji żaby w Puszczy Białowieskiej - oceniają pracownicy Białowieskiego Parku Narodowego.

Tej wiosny widziano zaledwie kilka pierwszych osobników, ale już ekolodzy i uczniowie okolicznych szkół ustawili wzdłuż dróg płotki, by zapobiegać rozjeżdżaniu migrujących płazów przez samochody.

Zwykle - przy sprzyjającej temperaturze - żaby budzą się w marcu i zaczynają wędrówkę do miejsc lęgowych.

Tegoroczna zima na dobre jeszcze jednak z puszczy nie odeszła. Ziemia jest nadal zmarznięta do tego stopnia, że ekolodzy nie mogą w nią wkopać wiader, do których między płotkami zbierane są żaby, by je bezpiecznie przенosić przez drogi.

Piotr Galicki z Ośrodka Edukacji Przyrodniczej Białowieskiego Parku Narodowego powiedział w czwartek PAP, że jeżeli jest ciepło, pierwsze żaby trawne i ropuchy pojawiają się w marcu, a czasami nawet w lutym.

„Żaba trawna potrafi składać skrzek nawet wtedy, gdy na jeziorze lub oczku wodnym jest dość gruba warstwa lodu” - powiedział. Według niego, te żaby, które już się obudziły, prawdopodobnie nie hibernowały zbyt głęboko.

W Puszczy Białowieskiej żyje 12 gatunków płazów. Płazy są zwierzętami zmiennocieplnymi. Temperatura ich ciała nie jest stała i zmienia się wraz ze zmianą temperatury otoczenia.

Źródło: PAP

Jaskrawe dzioby oznaką zdrowia

Samce ptaków o najbarwniejszych dziobach mają dodatkową ilość związków wspomagających układ odpornościowy - czytamy w ostatnim numerze „Science”.

Jednocześnie dzioby ptaków, których układ odpornościowy jest w gorszej kondycji, są mniej jaskrawe. Eksperymentalnie potwierdzili to badacze brytyjscy i francuscy. Ich badania potwierdzają także, że warto jeść marchew. Składniki odżywcze nadające kolor ptasim dziobom, karotenoidy, występują bowiem właśnie w warzywach i owocach. Dawno już stwierdzono, że ptaki mają bardzo rozbudowane sposoby manifestowania seksualnej atrakcyjności. Pawie o najdłuższych i najokazalszych ogonach wabią najlepsze partnerki. Samce innych ptaków do wabienia wykorzystują skomplikowane pieśni godowe. Istnieje teoria, według której zwierzęta „reklamujące” się w ten sposób, udowadniają jednocześnie swój doskonały stan zdrowia - osłabiony lub chory paw nie byłby w stanie unieść ciężaru rozłożonego ogona.

Ekolog ewolucyjny Jonathan Blount z University of Glasgow i Tim Birkhead z University of Sheffield badali zebarki, których dziobom żółto-pomarańczowy kolor nadają karotenoidy pochodzące z nasion i młodych pędów.

Badacze testowali skutki wzbogacenia w karotenoidy diety tych ptaków. Badaniom poddali pary rodzeństwa. Jednego z pary samców karmiono dietą zwykłą, drugiego - wzbogaconą. Już po czterech tygodniach ba-

dacze stwierdzili, że ptaki na wzbogaconej diecie miały znacznie czerwieniejsze dzioby. Zauważały to także samice. W dziewięciu na 10 przypadków wyraźnie preferowały te samce, których dietę wzbogacano karotenoidem. Blount badał też funkcje odpornościowe ptaków i stwierdził, że osobniki o bardziej czerwonych dziobach, najbardziej atrakcyjne dla samic, miały o wiele silniejszą reakcję immunologiczną. Ptaki o silniejszych układach odpornościowych lepiej zwalczają choroby. Ich procesy fizjologiczne są bardziej wydajne, możliwe też, że są skuteczniejsze w znajdowaniu odżywczego pokarmu - ocenia Blount.

Inny zespół badawczy - Bruno Faivre i jego współpracownicy z Uniwersytetu Burgundii (Francja) - badał samce kosów, których dzioby przybierają kolor od żółtego do pomarańczowego. Kosy o bardziej pomarańczowych dziobach odnoszą w czasie godów większe sukcesy - wykazano w badaniu.

Biolodzy sprawdzali odporność tych ptaków, wstrzykując im niewielką ilość owczej krwi, która uaktywniała ich układy odpornościowe. Stwierdzili, że choroby nadwerężają układ odpornościowy i „zużywają” karotenoidy nadające dziobom kolor. „Jasno z tego wynika, że +seksualna reklama+ uczciwie informuje o zdrowiu samca” - piszą badacze.

Karotenoidy występują w kolorowych owocach, warzywach i ziarnach, np. w prosie. Oddziałują z innymi składnikami odżywczymi, jak witamina E, ważnymi dla funkcji odpornościowych - wyjaśnia Blount.

Źródło: PAP

Kalendarz ekologiczny

22 kwietnia: Międzynarodowy Dzień Ziemi
25 kwietnia: Dzień Świadomości o Zagrożeniu Hałasem
12 maja: Światowy Dzień Ptaków Wędrownych
31 maja: Dzień bez Papierosa

Kilka słów o Dniu Ziemi

W kwietniu każdego roku obchodzony jest na całym świecie Dzień Ziemi - impreza, która już na stałe wpięła się w kalendarz każdego, komu bliska jest idea zachowania cennego środowiska naszej planety. Tego dnia ludzie na całym świecie wiążą chęć ratowania Ziemi - planety coraz bardziej zagrożonej nadmierną ekspansją ludzkiej cywilizacji.

Pierwsze obchody miały miejsce w 1970 roku w USA. Za „ojca” tego święta wielu ludzi uważa senatora Gaylorda Nelsona.

Oto, co o historii dnia Ziemi napisana w Biuletynie Niecodziennym (3/93):

„Kiedy 22 kwietnia 1970 roku po raz pierwszy w Stanach Zjednoczonych świętowano Dzień Ziemi, uroczystościom towarzyszył niespotykany od czasu zakończenia II wojny światowej entuzjazm. Dwadzieścia milionów Amerykanów porzuciło biura i urzędy, wychodząc na ulice w tanecznych korowodach. Dziesięć tysięcy szkół i dwa tysiące uniwersytetów, a nawet Kongres Stanów Zjednoczonych zawiesiły w tym dniu działalność, gdyż większość pracowników zamiast do pracy poszła na spotkanie ugrupowań ekologicznych. Burmistrz Nowego Jorku nakazała nawet wstrzymanie ruchu samochodowego na słynnej Piątej Alei, co zmusiło ekipę telewizyjną do korzystania z konnych powozów podczas filmowania uroczystości.

W Kalifornii studenci udali się na festyn w maskach przeciwigazowych, żeby zwrócić uwagę władz na uciążliwość życia w zanieczyszczonym środowisku miejskim.

Mieszkańcy zachodniej Virginii uformowali pięciotonyowy stos z uzbieranych w mieście śmieci. Na ulicach Buffalo odbył się marsz ze szczotkami, symbolizujący kampanię na rzecz czystości. Pewien student podczas obchodów Dnia Ziemi u siebie w mieście złożył torebkę z ziemią ze swej dzielnicy do depozytu bankowego.

Na uniwersytecie stanowym w Teksasie (Austin) wydano gazetkę z data 22 kwietnia 1990 roku i nagłówkiem: „Trujący smog nawiedził Huston: 600 ofiar śmiertelnych”. Na szczęście rok 1990 mamy za sobą i ani w Huston, ani też nigdzie na świecie nie doszło do tak dramatycznych wydarzeń. Niemniej jednak, w drugiej połowie lat osiemdziesiątych miały miejsce aż trzy wstrząsające katastrofy: wyciek ropy naftowej z tankowca „Exxon Valdez” na Alasce kosztował życie setek tysięcy ryb, ptaków, fok i innych zwierząt; eksplozja w fabryce chemicznej produkującej pestycydy w Bhopalu (Indie) pochłonęła sto tysięcy istnień ludzkich. Ale prawdziwy przełom w świadomości społecznej dokonał się dopiero po katastrofie w Czarnobylu. Wiosna 1986 roku ludzie zrozumieli, że tak naprawdę nie ma bezpiecznego miejsca na ziemi/ że ziemia Jest jedna, wielka „globalna wioska”. W 1990 roku Dzień Ziemi świętowano już na całym świecie. W 140 krajach w marszach, happeningach i paradach wzięło udział ponad 200 mln osób. W okolicznościowych ulotkach apelowano o: oszczędzanie wody, ratowanie lasów tropikalnych i ograniczenie emisji gazów wywołujących kwaśne deszcze. Dziś zdajemy sobie sprawę z niebezpieczeństwa, jakie niesie ze sobą dziura ozonowa i efekt cieplarniany. Doskonale wiadomo też, że zarówno przemysł, jak i intensywne rolnictwo oraz hodowla zatrzuwają środowisko. Na wyczerpaniu są też zasoby paliw kopalnych i wkrótce staniemy wobec konieczności korzystania z innych, odnawialnych źródeł energii - energii słońca, wiatru, fal morskich i wodospadów czy gorących źródeł podziemnych. Lecz mimo to Dzień Ziemi może być dniem spędzonym blisko natury, w bezpośrednim kontakcie z przyrodą - w parku, w lesie, nad Jeziorem. Dopóki Jeszcze można podziwiać zawiłe i przylaszczki na skraju lasu, żaby w stawie i bazyli na wierzbach, można czuć się na Ziemi dość bezpiecznie. Czuć się częścią przyrody.

Patronat nad pierwszym Dniem Ziemi w Stanach Zjednoczonych objął senator Gaylord Nelson, a organizacją zajął się Denis Hayes. W 1990 roku postanowiono stworzyć biuro koordynacyjne, które zrzeszałoby jak największą organizację ekologicznych z całego świata. W lipcu tegoż roku pod przewodnictwem Nigel Seal i Patricia Deakina stworzono Międzynarodowe Biuro Koordynacyjne Dnia Ziemi, w którego skład weszły organizacje ze Stanów Zjednoczonych, Wielkiej Brytanii, Kanady i Kolumbii. W październiku 1991 roku biuro to utrzymywało kontakt z 2500 grupami z 141 krajów. Natomiast w czerwcu 1992 roku na Szczycie Ziemi w Rio de Janeiro (Brazylia) obecni byli przedstawiciele 160 państw. Organizatorzy Dnia Ziemi postawili sobie następujące cele: zachowanie, ochrona i odnowienie środowiska przyrodniczego oraz wyjście naprzeciw potrzebom ludzким bez niszczenia środowiska.

Były to cele, które postawili sobie organizatorzy w 1970 roku, a roku 1992 dodano jeszcze następujące punkty: pomoc wszystkim organizacjom na całym świecie i prowadzenie listy wszystkich organizacji a także popieranie i wspomaganie ludzi na całym świecie przy organizowaniu różnego rodzaju akcji związanych z ochroną środowiska

Dzień Ziemi w Polsce

W 1990 roku po raz pierwszy Dzień Ziemi (Earth Day) był prawdziwym świętem. Przy jego organizowaniu pracowali ludzie z kilkunastu polskich grup i organizacji ekologicznych. Na czele sztabu ekologów stanął poseł Jan Rzymelka z Katowic. Co wtedy zrobiliśmy? A no tyle na ile nam czas i oporni urzędnicy pozwolili. Były więc festyny i spotkania w wielu miastach i miasteczkach, podczas których specjaliści od ochrony środowiska mówili o problemach jakie stwarza człowiek Matce Ziemi. We Włocławku uczestnicy ruchu „Wolę Być” mieli okazję podyskutować z przedstawicielami województwa, odpowiedzialnymi za ochronę środowiska, o tym co się dzieje z okolicznymi trucicielami. Był też kiermasz ekologiczny i spektakl teatru ulicznego. W Lublinie zorganizowano demonstrację rowerową, zbierano śmiecie i przygotowano tablice ostrzegające przed skażeniami.

Źródło: <http://www.roee.org.pl/pl/aktual/ed01/ed-01.htm>

Konferencje, warsztaty, programy, wydarzenia

Festiwal Nauki

Po raz trzeci odbędzie się w Łodzi Festiwal Nauki, Techniki i Sztuki. W dniach 24-29 kwietnia łódzcy naukowcy, a także studenci, zaprezentują swoje dokonania. Zaplanowano ponad 200 imprez - koncerty, wystawy, wykłady, a nawet... badanie słuchu i tkanki tłuszczowej. Wybraliśmy dla Państwa zajęcia związane z ochroną przyrody, geografiją, biologią, zdrowiem. Szczegółowy program: www.festiwal.lodz.pl

Problemy ochrony środowiska

Data: 25.04 Czas: 9:15 - 17:30

W seminarium uczestniczą studenci i uczniowie szkół średnich zainteresowani zagadnieniami ekologii i ochrony środowiska. Celem spotkania jest zapoznanie się słuchaczy z tematyką ekologiczną i przekazanie informacji nt. stanu środowiska źródeł i rodzaju zanieczyszczeń oraz metod ich zapobiegania.

Adresaci imprezy: uczniowie i wszyscy zainteresowani ochroną środowiska

Organizator: PŁ Wydział Inżynierii Procesowej i Ochrony Środowiska

Miejsce: Wydział Inż. Proc. i Ochr. Środowiska, ul. Wólczańska 215, P-303 sesje referatowe, aud. P-211 sesja plakatowa, aud. P-204 prezentacje medialne

Wytwarzanie papieru czerpanego - pokaz

Data: 25.04 Czas: 10:00 - 14:00

Adresaci imprezy: uczniowie szkół średnich i gimnazjów

Organizator: Instytut Papiernictwa i Poligrafii PŁ

Miejsce: Inst. Papiernictwa i Poligrafii, ul. Wólczańska 223, 203 Aby zgłosić uczestnictwo zadzwoń: Konrad Olejnik tel. 631-38-41

Biotechnologia i nauka o żywności naszą przyszłością - pokaz

Data: 25.04 Czas: 10:00 - 14:00

Opis imprezy: Dostępnych będzie osiem stanowisk z pokazami tematyki badawczej realizowanej na Wydziale Biotechnologii i Nauk o Żywności

Organizator: PŁ Wydział Biotechnologii i Nauk o Żywności

Miejsce: Wydział Biotechnologii i Nauk o Żywności, Wólczaska 171/173, hall przed audytoriami

Twórcze rozwiązywanie problemów - warsztaty

Data: 25.04 Czas: 10:00 - 13:00

Opis imprezy: Warsztat dla młodzieży szkół średnich, dorosłych oraz nauczycieli rozwijający umiejętności radzenia sobie w sytuacjach trudnych, prowadzony aktywnymi metodami pracy.

Adresaci imprezy: młodzież szkół średnich, nauczyciele i osoby dorosłe

Organizator: WSHE Centrum Kreatywności i Przedsiębiorczości

Miejsce: WSHE, Rewolucji 1905r. 52, sala przy patio Aby zgłosić uczestnictwo zadzwoń: Anna Krzeszewska tel.693/549-080

Obróbka narzędzi kamiennych - pokaz

Data: 25.04 Czas: 10:00 - 16:00

Opis imprezy: Przedmiotem pokazu jest rekonstrukcja warsztatu kamieniarskiego z epoki kamienia. Studenci koła naukowego studentów archeologii „Bifas” przebrani w „stroje z epoki” wykonują kopie narzędzi krzemiennych, odnajdywanych w trakcie badań archeologicznych.

Organizator: UŁ Instytut Archeologii

Miejsce: Instytut Filozofii UŁ, Kopcińskiego 16/18, paś przed instytutem albo hall w razie niepogody

Rekonstrukcja wykopanych naczyń - pokaz

Data: 25.04 Czas: 10:00 - 16:00

Opis imprezy: Przedmiotem pokazu jest rekonstrukcja ceramiki naczyniowej pozyskanej w trakcie badań archeologicznych.

Organizator: UŁ Instytut Archeologii

Miejsce: Instytut Filozofii UŁ, Kopcińskiego 16/18, pa-
saż przed Instytutem lub w razie niepogody - hall

Nauczanie regionalne w Polsce - konferencja

Data: 25.04 Czas: 10:00 - 17:00

Opis imprezy: konferencja w godzinach: 10.00-14.00 -
Willa Herbsta, ul. Przędzalniana 72 15.00-17.00 - Col-
legium Geographicum UŁ, ul. Kopcińskiego 31

Organizator: Łódzkie Towarzystwo Naukowe

Miejsce: Willa Herbsta, Collegium Geographicum UŁ

Czy mądra dieta to najprostszy sposób ochrony przed chorobami układu krążenia? - dyskusja, dyskusja panelowa, pokaz, warsztaty, lekcja festiwalowa, kiermasz

Data: 25.04 Czas: 11:00 - 11:30

Opis imprezy: Czy mądra dieta to najprostszy sposób
ochrony przed chorobami układu krążenia?

Organizator: UŁ Katedra Biochemii Ogólnej

Miejsce: Centrum Szkoleniowo-Konferencyjne UŁ, Kop-
cińskiego 16/18, aula

Toksyczność wody pitnej - wykład

Data: 25.04 Czas: 11:30 - 12:00

Opis imprezy: Przedstawienie czynników biologicznych,
fizycznych i chemicznych odpowiedzialnych za toksycz-
ność wody pitnej. Omówienie czynników biologicznych,
tj. bakterii, wirusów, grzybów i glonów, ze szczególnym
uwzględnieniem toksyn sinicowych. Omówienie proce-
su chlorowania wody pitnej i jego wpływu na podwyż-
szenie się toksyczności wody - przedstawienie toksyn
powstałych w procesie uzdatniania i charakterystyka ich
negatywnego oddziaływania.

Organizator: Uniwersytet Łódzki Katedra Biofizyki Ska-
żeń Środowiska

Miejsce: Centrum Szkoleniowo-Konferencyjne UŁ, Kop-
cińskiego 16/18, aula

**Wiatr jako czynnik kształtujący mikroklimat obsza-
rów zabudowanych - wykład**

Data: 25.04 Czas: 11:40 - 12:00

Opis imprezy: zagadnienia przepływu powietrza wokół
budynków i kształtowania komfortu wietrznego. Roz-
patrywane są proste struktury zabudowy w postaci
dwóch budynków, jak również bardziej złożone, obej-
mujące istniejące fragmenty osiedli mieszkaniowych.

Organizator: PŁ Wydział Budownictwa, Architektury i
Inżynierii Środowiska

Miejsce: Społeczny Dom Studenta PŁ, al. Politechniki
3a, Sala widowiskowa

Dioksyny w naszym środowisku

Rodzaj imprezy: wykład

Data: 25.04 Czas: 12:00 - 12:20

Opis imprezy: zostaną omówione źródła emisji dioksyn
do środowiska, stopień stężenia dioksyn środowiska
ich toksyczność oraz metody ograniczania emisji.

Organizator: PŁ Wydz. Inżynierii Procesowej i Ochro-
ny Środowiska

Miejsce: Społeczny Dom Studenta PŁ, al. Politechniki
3a, Sala Widowiskowa

Dioksyny - niebezpieczne związki? - wykład

Data: 25.04 Czas: 12:30 - 13:00

Opis imprezy: historia odkrycia i badań związanych z
dioksynami, omówienie źródeł powstawania dioksyn
zarówno o charakterze neutralnym oraz sztucznym.
Charakterystyka budowy chemicznej i właściwości fi-
zycznych dioksyn, omówienie występowania ich we
biosferze, tj. glebie, wodzie i powietrzu oraz ich aku-
mulacji w produktach spożywczych. Przedstawienie tok-
syczności, dopuszczalnych norm i sposobów oddziały-
wania dioksyn (mutagenne, rakotwórcze) z uwzględ-
nieniem mechanizmu działania tych związków.

Organizator: UŁ Katedra Biofizyki Skażeń Środowiska

Miejsce: Centrum Szkoleniowo-Konferencyjne UŁ, Kop-
cińskiego 16/18, aula

Ochrona środowiska, ekologia.

Rodzaj imprezy: wykład

Data: 25.04 Czas: 15:00 - 15:20

Opis imprezy: Wykład porusza w popularny sposób
problemy związane z ochroną środowiska. Uczciwie opi-
suje wady i zalety przyjętych norm postępowania w za-
gadnieniach ekologii.

Organizator: Politechnika Łódzka Instytut Fizyki

Miejsce: Społ. Dom Studenta PŁ, al. Politechniki 3a,
Sala Widowiskowa

**Park Krajobrazowy Wzniesień Łódzkich - rzeźba,
walory przyrodnicze, zagospodarowanie turystycz-
ne - wycieczka**

Data: 26.04 Czas: 9:00 - 16:30 Opis imprezy: 1. Łódź
Łągiewniki: las łągiewnicki - największy w Europie kom-
pleks leśny w granicach miasta i zespół klasztorny; 2.
Dąbrówka-Strumiany: cegielnie z węglem brunatnym i
iłami - spiętrzenie glacitektoniczne spowodowane na-
ciskiem lądolodu; 3. Imielnik: urozmaicona rzeźba strefy
krawędziowej Wzniesień Łódzkich; 4. Parowy janinow-
skie: przykład erozji spowodowanej trwałym wylesie-
niem terenu w V w ne. ; 5. Plichtów: niecki denudacyj-
ne powstałe w wyniku procesów peryglacialnych, w któ-
rych dominująca rolę odgrywało splukiwanie; 6. Nowo-
solna: przykład XVIII-wiecznego osadnictwa holender-
skiego.

Adresaci imprezy: młodzież

Organizator: UŁ Zakład Geomorfologii

Miejsce: miejsce zbiórki - parking przy pl. Komuny Pa-
ryskiej. Aby zgłosić uczestnictwo zadzwoń: Anna Kola-
sińska-Wróbel tel.639-03-78 (godz. 10-16)

Sprawdź jaką wodę pijesz - pokaz, warsztaty

Data: 26.04 Czas: 9:00 - 11:00

Opis imprezy: Jakoś wody pitnej i metodyka jej bada-
nia. Prelekcja połączona z wykonaniem doświadczeń
polegających na określaniu wybranych parametrów ja-
kościowych wody takich jak twardość, zasadowość, stę-
żenie jonów amonowych, azotanowych, żelaza.

Adresaci imprezy: uczniowie liceów i gimnazjów

Organizator: UŁ Studenckie Koło Naukowe Chemików
Miejsce: Laboratoria Chemii Ogólnej i Nieorganicznej
UŁ, Narutowicza 68, 227

Wycieczka dendrologiczna do parku miejskiego pod hasłem „Na spotkanie wiosny”

Data: 26.04 Czas: 16:00 - 18:00

Opis imprezy: Wprowadzenie - z historii parku; Przejąd dendroflory tworzącej drzewostan parku pod kątem nazewnictwa, pochodzenia, biologii, atrakcyjności i znaczenia.

Organizator: UŁ Katedra Geobotaniki i Ekologii Roślin
Miejsce: Park im. ks. J. Poniatowskiego, al Politechniki 111 (przed szkołą)

Praca stacji meteorologicznej - pokaz

Data: 28.04 Czas: 9:00 - 15:00

Opis imprezy: prezentacja pracy stacji meteorologicznej (czas trwania ok. 30 min)

Organizator: Uniwersytet Łódzki Katedra Meteorologii i Klimatologii

Miejsce: Stacja Meteorologiczna, róg Kilińskiego i Składowej, ogródek przy przejściu podziemnym obok dworca Łódź-Fabryczna. Aby zgłosić uczestnictwo zadzwoń: Iwona Gajda-Pijanowska tel.639-03-95

Papiernicy dla ekologii - wykład, dyskusja

Data: 28.04 Czas: 10:00 - 13:00

Opis imprezy: Papier wczoraj i dziś, System zbiórki oraz wymagania jakościowe dla makulatury, Polski system zbiórki odpadów opakowaniowych na tle systemów europejskich, Bezpieczne dla środowiska metody utylizacji odpadów medycznych i weterynaryjnych

Organizator: NOT Oddział w Łodzi

Miejsce: NOT, pl. Komuny Paryskiej 5, 202

Przyroda Łodzi i Regionu - wykład, wystawa

Data: 28.04 Czas: 14:00 - 15:00

Opis imprezy: wykład ilustrowany przeźrocami, po wykładzie zwiedzanie wystawy

Organizator: UŁ Muzeum Geologiczne Miejsce: Budynek Wydziału Geografii UŁ, Kopcińskiego 31, Muzeum Geologiczne

Świat minerałów - wykład, wystawa

Data: 29.04 Czas: 9:00 - 11:00

Opis imprezy: wykład ilustrowany przeźrocami, po wykładzie zwiedzanie wystawy.

Organizator: UŁ Muzeum Geologiczne Miejsce: Budynek Wydziału Geografii, Kopcińskiego 31, Muzeum Geologiczne

Ochrona środowiska przed hałasem - wykład

Data: 29.04 Czas: 13:00 - 13:30

Organizator: PŁ Instytut Papiernictwa i Poligrafii PŁ

Miejsce: NOT, pl. Komuny Paryskiej 5, sala 202

Dzień Ziemi 2003

Dzień Ziemi 2003 uwieńczy festyn, który odbędzie się 27 kwietnia 2003 r. na Polu Mokotowskim w Warszawie, na którym nastąpi finał wszystkich projektów artystycznych towarzyszących Dniu Ziemi. Tradycyjny festyn stanowi podsumowanie wcześniejszych wydarzeń, stwarza okazje do poznania instytucji, organizacji i firm działających na rzecz środowiska, jest też okazją do aktywnej zabawy dla ludzi w różnym wieku. Festyn od wielu lat jest finałem konkursów dla dzieci i młodzieży, prezentacją warsztatów artystycznych, w których udział mogą wziąć wszyscy, którzy zjawią się na Polu Mokotowskim. Miejsce, w którym uzyskać można porady, kupić naturalną żywność czy książkę. Od kilku lat przygotowywany Dzień Ziemi skupia uwagę ok. 60 tys. osób. Każda z nich znajduje atrakcyjny dla siebie program. Kiermaszom, warszatom i wystawom ekologicznym towarzyszy ciekawy program artystyczny.

Szczegółowy program ogólnopolskich obchodów Dnia Ziemi 2003 można znaleźć na stronie internetowej www.dzienziemi.pl

Organizator:

Ośrodek Kultury Ochoty

ul. Grójecka 75, 02-094 Warszawa

tel. (48-22) 822 48 70; 822 74 36 fax 822 93 17

e-mail: info@ dzienziemi.pl

Święto drzewa

Klub Gaja rozpoczął nowy program edukacyjny pt. "Święto drzewa" poświęcony sadzeniu i ochronie drzew. W ramach programu odbędą się prelekcje, wystawy, wydane zostaną materiały edukacyjne. Przygotowujemy także kilka ogólnopolskich wydarzeń medialnych, m.in zakładanie Parków Gwiazd oraz inaugurację Dnia Drzewa. Do współpracy zaproszone są szkoły, organizacje społeczne, media. Celem projektu jest zainspirowanie szkół, grup młodzieżowych oraz organizacji społecznych do podejmowania lokalnych inicjatyw ekologicznych. Ważnym elementem zachęcenia dzieci i młodzieży w działania proekologiczne ma być udział w nich znanych osób publicznych, idoli młodzieżowych. Parki Gwiazd. Konkretną formą projektu ma być zainicjowanie na początku maja w Bielsku-Białej Parku Gwiazd, w którym to miejscu znane osoby będą sadić swoje drzewa. Przy każdym drzewie umieszczona byłaby tabliczka z informacją o tym zdarzeniu. Parki Gwiazd mogą też powstać w innych miastach. Kolejny etap programu to „Las Klubu Gaja”. Jesienią las byłby zasadzony w ramach kolejnego etapu programu. Podsumowanie programu ma być ustanowienie 10 października Dnia Drzewa. Termin tego wydarzenia będzie zbieżny z terminem jesiennego sadzenia drzew i będzie przypadał na weekend w połowie października.

Informacje: Wojciech Owczarz

Klub Gaja, skr. poczt. 261,

43-301 Bielsko-Biała,

tel. (33) 812-36-94;

klub@gaja.most.org.pl

Nie wypalaj traw! Każda roślina zielna i drzewiasta, to wspaniała fabryka, cudowne laboratorium, to doskonały filtr powietrza, pochłaniacz zanieczyszczeń, producent życiodajnego tlenu. Wypalanie traw i zarośli to jeden z brutalnych sposobów niszczenia zieleni. Wbrew pozorom wypalanie nie daje żadnych korzyści, a wręcz przeciwnie - przynosi jedynie szkody. Stowarzyszenie „Pracownia na rzecz Wszystkich Istot” już drugi rok prowadzi na terenie powiatu siemiatyckiego działania mające na celu eliminację szkodliwego społecznie i przyrodniczo procederu związanego z wypalaniem traw. Osoby chcące uzyskać plakat „Nie wypalaj traw!!!” proszone są o przesłanie koperty A-4 i znaczka pocztowego o nominale 1,20 zł oraz koperty format A4. Szkoły do których trafia „Informator...” otrzymują plakat w pakiecie.

Stowarzyszenie „Pracownia na rzecz Wszystkich Istot”
Oddział Północno-Wschodni
ul. Leg. Piłsudskiego 12/7
17-300 Siemiatycze
e-mail: korec@o2.pl

Uroczysko 2003 - VIII Spotkania z Naturą i Sztuką.

Tegoroczne Spotkania odbędą się w dniach 31 maja - 3 czerwca. W programie między innymi: Sosna w naturze i kulturze, "Bardowie Europy w Supraślu" - ballada i piosenka autorska, Warsztaty i spektakl teatru Wierszalin - „Wybraniec”, Festiwal Kuchni Regionalnych i V Mistrzostwa Świata w pieczeniu babki ziemniaczanej, Przegląd filmów Tadeusza Konwickiego.

Tegorocznym symbolem Spotkań z Naturą i Sztuką w Supraślu, organizowanych przez Stowarzyszenie 'Uroczysko', będzie sosna supraska, zwana też masztową. Program imprezy bogaty będzie w akcenty zachęcające do wzięcia udziału i głosowania na 'tak' w referendum unijnym. 'Uroczysko' to doroczny festiwal artystyczno-przyrodniczy, uznawany już obecnie za największą tego typu imprezę w kraju. Jednym z jej honorowych patronów jest sekretarz generalny Rady Europy.

Impreza odbędzie się w dniach 31 maja - 3 czerwca 2003 roku. Część programu została przesunięta na weekendy pod koniec czerwca i na początku lipca.

W tym roku w miejscach poszczególnych imprez pojawią się punkty informacji o Unii Europejskiej. Odbędzie się spotkanie gmin, które mają partnerów w UE, oraz debata na temat partnerstwa europejskiego. Częścią dorocznego konkursu kuchni regionalnych będzie też prezentacja kuchni krajów UE.

Spotkania z Naturą i Sztuką 'Uroczysko' są imprezą różnorodną, skierowaną do bardzo szerokiego kręgu odbiorców. Często ważne tematy przyrodnicze, ekologiczne znajdują gorliwych odbiorców wśród ludzi, którzy przybyli na 'Uroczysko' do Supraśla, np. na koncert muzyki poważnej, spektakl teatralny czy przegląd filmów. Często uczestnicy festynu ludowego na terenie Ośrodka Jeździeckiego - połączonego z wystawą koni,

pokazami jeździeckimi, czy prezentacją ginących zawodów - trafiają później na seminarium przyrodnicze, koncert muzyki poważnej czy spektakl teatralny.
Informacje: tel.(085) 71 83 510, www.suprasl.pl

Festiwal Racibórz 2003

Starostwo Powiatowe w Raciborzu jest organizatorem II Ogólnopolskiego Festiwalu Ekologicznego Piosenki i Wiersza dla Dzieci i Młodzieży Szkolnej w Raciborzu 2003. Celem Festiwalu jest: integracja różnych środowisk młodzieżowych wokół działań służących ochronie środowiska, upowszechnianie idei ekologicznych - piosenką i wierszem, wyzwalanie emocji, inspiracji twórczych naturalnym pięknem świata, spotkania z pedagogami i twórcami, służące doskonaleniu warsztatu wokalnego, interpracyjnego i estradowego. Cele ujęte w Regulaminie Festiwalu są nośnikiem wartości proekologicznych, godnych upowszechniania w całej Polsce. Podczas trwania Festiwalu planowane są imprezy towarzyszące, dla idei ochrony środowiska i rozbudzenia szacunku dla wspólnego dziedzictwa - zielonej, czystej przyrody. Organizatorzy Festiwalu po ocenie nadesłanych wierszy i nagrań piosenek wyłonią 60 finalistów, którzy otrzymają zaproszenia do udziału w konkursie festiwalowym. Finał Festiwalu planowany jest na 8 czerwca i będzie on równocześnie ukoronowaniem obchodów Światowego Dnia Ochrony Środowiska. Koncert galowy będzie miał formę spektaklu o tematyce ekologicznej.

Uczestnicy: młodzież, zainteresowani
Organizator: Starostwo Powiatowe w Raciborzu
ul. Klasztorna 6, 47-400 Racibórz
tel/fax. (32) 415 23 28 (kontakt - Tatiana Dymek)
Młodzieżowy Dom Kultury
ul. Stalmacha 12, 47-400 Racibórz
tel. (32) 415 23 28 (kontakt - Elżbieta Biskup)
Termin: 3-8 czerwca 2003r.

Ziemia w koszyku na zakupy

W przeddzień obchodzonego 15 marca Światowego Dnia Konsumenta Polska Zielona Sieć rozpoczyna ogólnopolską kampanię „Kupuj odpowiedzialnie”. Kampanię zainauguruje wystawa „Ziemia w koszyku na zakupy” zorganizowana w Lublinie przez Towarzystwo dla Natury i Człowieka.

Kampania przebiegać będzie pod hasłem „Twoje pieniądze kształtują świat”. Ma ona na celu uświadomienie konsumentom wpływu ich codziennych decyzji na stan środowiska, przestrzeganie praw człowieka i zwierząt oraz własne zdrowie. Podczas zakupów zwracamy uwagę na cenę i opakowanie produktu. Tymczasem zostawiane przez nas w kasie pieniądze mogą decydować o losie ludzi, zwierząt, przyrody. Ważny jest nie tylko sam produkt, ale też postępowanie producenta. Kupując pęk bananów możemy wspierać brutalną dyktaturę, a sięgając po tabliczkę czekolady lub popularny napój chłodzący przyczyniać się do wykorzystywania niewolniczej pracy albo wycinania kolejnych połaci tropikalnych lasów. Możemy też wspierać lokalny rynek, rolnictwo, miejsca pracy. Korzystając z wolnego

wyboru musimy także uczyć się odpowiedzialności. W ramach kampanii organizowane będą w całym kraju m.in. spotkania informacyjne, wystawy, happeningi, jarmarki proekologicznych produktów. Wydany został także przewodnik dla konsumentów "Dobre zakupy". Wystawę "Ziemia w koszyku na zakupy" w Łodzi oglądać będzie można od połowy maja.

Więcej informacji o kampanii w internecie:
www.ekonsument.pl

Co się dzieje w gniazdach

Rozpoczął się nowy projekt edukacji ekologicznej „Co się dzieje w gniazdach”. Koordynatorem projektu jest Stowarzyszenie Oświatowe SYCYNA. Jest on adresowany do uczniów i nauczycieli szkół podstawowych, gimnazjów i liceów, ma na celu podniesienie świadomości ekologicznej oraz zdobycie wiedzy o regionalnym środowisku przyrodniczym i kształtowanie postaw zgodnych z ideą zrównoważonego rozwoju. Projekt ten wspomaga działania szkoły w zakresie edukacji ekologicznej poprzez dostarczenie pakietu edukacyjnego - Przewodnika i zbioru nowel Adolfa Dygasińskiego, płyty cd-rom, plakatu oraz interaktywnej strony internetowej <http://www.sycyna.ppp.pl/eco1.htm> Przygotowuje nauczycieli, uczniów i rodziców poprzez wspólne działania aktywizujące, zorganizowanie warsztatów metodycznych, konkursu ornitologicznego „Miłośnicy ptaków - na start” i seminarium. Wszystkie te działania sprzyjają kształtowaniu człowieka świadomego swej jedności ze środowiskiem przyrodniczym, rozbudzaniu potrzeb kontaktu z przyrodą poprzez stworzenie możliwości obserwowania ptaków, zjawisk przyrodniczych, rozwijaniu wrażliwości na problemy środowiska.

Więcej informacji:

SO SYCYNA Sycyna 126A, 26-700 Zwolen
tel. (48) 676 25 43, e-mail: sycyna@ppp.pl

XVI Ogólnopolski Festiwal Piosenki Turystyczno-Przyrodniczej

24-25 kwietnia 2003 r. Towarzystwo im. Marii Konopnickiej w Górach Mokrych, Urząd Miejski w Przedborzu oraz Miejski Dom Kultury w Przedborzu organizuje XVI Ogólnopolski Festiwal Piosenki Turystyczno-Przyrodniczej Przedbórz - Góry Mokre 2003 dla młodzieży szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych. Celem imprezy jest popularyzacja piosenek związanych z turystyką i przyrodą.

Organizator: Towarzystwo im. Marii Konopnickiej
97-566 Góry Mokre, woj. Łódzkie,
tel. (44) 781 25 15

Ogólnopolski Zlot Drużyn Harcerskich „Nieprzetartego Szlaku”

Integracja środowiska harcerskiego z terenu całej Polski, sprawdzian radzenia sobie w nowych sytuacjach, warsztaty ekologiczne - kształtowanie pozytywnej postawy do środowiska naturalnego. Zlot odbędzie się w dniach 21-25 maja 2003 r.

Organizator: Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. J. Tuwima, Związek Harcerstwa Polskiego Andrzej Zielonka
Stęplewo, 99-140 Świnice Wareckie
(63) 2881106, 0609445589

Dni Gór 2003 w ŁDK

7 maja

Otwarcie Dni Gór;
Film na 130-lecie Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego;
Występ Zespołu Folklorystycznego „ŁÓDŹ” z Centrum Kultury Młodych;
Aukcja fotogramów tatrzańskich na rzecz hospicjum dziecięcego w Łodzi.

8 maja

„Slajdowisko” Krzysztofa Pisery z Łódzkiego Muzeum Etnograficznego pt. „Jak dawniej po Tatrach chadzano”;
Konkurs krajoznawczy z licznymi nagrodami - część I;
Prelekcja tatrzańska przygotowana przez Tatrzański Park Narodowy;
Pokaz dawnych i współczesnych strojów turystycznych;
Konkurs krajoznawczy - część II;

9 maja

...ino se idziemy na wesele pytać ... Widowisko przygotowane przez zespół góralski „Podhale” istniejący przy Ognisku Łódź Związku Podhalan Oddziału Zakopane; W przedstawieniu będzie można zobaczyć taniec i posłuchać śpiewu oraz poznać góralskie obyczaje związane z ostatnim wieczorem młodej pary przed weselem. Znajdziemy się w izbie, poznamy Matkę i Ojca, druzcki, druzbów, pytacy, Młodą i Młodego. Na koniec pytace zejda na widownię, aby prawdziwą gorzałką weselną pytać gości na wesele...

Równocześnie powitamy w Łodzi gości z gminy Biały Dunajec, którzy zaprezentują m.in.:

- potrawy regionalne;
- stoisko regionalne Staszka i Zosi Cachro;
- oferty turystyczne, foldery, mapy, książki;
- występ dzieci z zespołu „Biolodunajcanie”;
- promocja Gminy Biały Dunajec (karczma góralska, wyroby ludowe, foldery);

Wszystkim imprezom towarzyszyć będą: wystawy, kiermasze książek, stoiska z wyrobami ludowymi.

Łódzki Dom Kultury

Łódź, ul. Traugutta 18

7 - 8 V o godz. 18:00 - sala nr 6

9 V o godz. 18:00 - Duże Kino ŁDK

Obrona miejsc przyrodniczo cennych

Centrum Ochrony Terenów Górskich zaprasza do współpracy osoby, które potrzebują wsparcia przy prowadzeniu kampanii w obronie miejsc cennych przyrodniczo. Jeśli ktoś spotkał się z przypadkiem bezmyślnego niszczenia dzięki przyrodzie, chce zaangażować się w jej obronę i potrzebuje pomocy, w Centrum może na nią liczyć. Centrum może wspomóc kampanię m.in. poprzez: nagłośnienie problemu w mediach, stworzenie grupy wsparcia: organizacji ekologicznych, środowisk naukowych, instytucji, porady jak zredagować konieczne pisma i do kogo je skierować, pomoc w opracowaniu petycji, ulotek, plakatów, etc., porady prawne i organizacyjne. Przedsięwzięcie finansowane ze środków Unii Europejskiej

Więcej informacji

Pracowni na rzecz Wszystkich Istot:

ul. Jasna 17, 43-360 Bystra

tel. (33) 817 14 68, wapienica@pnrwi.most.org.pl

Wystawy, muzea

Cudowny świat żab

Ponad czterysta eksponatów związanych z żabami zgromadzono na wystawie otwartej w środę w Ośrodku Edukacji Przyrodniczej Białowieskiego Parku Narodowego w Białowieży. Ekspozycja ma pomóc w przełamaniu niechęci wielu osób do tych pożytecznych płazów.

Cudowny świat żab” spodoba się zwłaszcza najmłodszym zwiedzającym. Na wystawie zgromadzono bowiem pluszowe przytulanki, szklane i gliniane figurki, a nawet przedmioty użytkowe, m.in. długopisy, kubki, biżuterię, skarbonki, świece, świeczniki, torby, koszulki i wiele innych przedmiotów, dla których motywem kształtu lub zdobienia była żaba.

Są też pocztówki, kalendarze, foldery różnych instytucji i organizacji zajmujących się czynną ochroną płazów oraz książki z bajkami i wierszami o żabach. Organizatorzy wystawy czynnej do połowy maja podkreślają, że jej celem jest nie tylko próba przełamania niechęci do żab, ale także ma ona stanowić uzupełnienie akcji ochrony płazów na drogach. Akcja ta polega na ustawianiu wiosną specjalnych płotków tam, gdzie żaby przechodzą wiosną przez ruchliwe trasy, wędrując z miejsc zimowania do zbiorników wodnych. W Puszczy Białowieskiej, gdzie żyje dwanaście gatunków żab, taka akcja ma zacząć się pod koniec marca. Prowadzona jest tam od kilku lat. Uczniowie okolicznych szkół przez cały miesiąc, dwa razy dziennie, będą zbierali żaby zatrzymujące się na płotkach i bezpiecznie przenosili je na drugą stronę drogi.

Egipt z lotu ptaka

Nowe, zaskakujące oblicza Egiptu, oglądane z podniebnej perspektywy będzie można obejrzeć na wystawie fotografii Marcello Bertinetiego “Egipt z lotu ptaka” w łódzkim muzeum archeologicznym i etnograficznym.

Tytułowy ptak to właściwie helikopter, którym fotograf Marcello Bertinetti podróżował nad Pustynią Zachodnią, deltą Nilu, rafami Morza Czerwonego czy Synajem. Oglądane z podniebnej perspektywy, zabytki starożytnego Egiptu zyskują całkiem nowy wygląd. Niektóre zdjęcia przypominają abstrakcyjne grafiki. Ciekawe są też satelitarne zdjęcia NASA, na których Nil wygląda jak łądyga lotosu zwieńczona kwiatem delty. Na zdjęciach autor uwiecznił m.in. Pustynię Zachodnią, deltę Nilu, skalisty Synaj, rafy koralowe Morza Czerwonego oraz znane powszechnie zabytki sztuki i architektury starożytnych Egipcjan: piramidy w Gizie, Dolinę Królów, Karnak, Abu Simbel i Luksor. Fotografie z wystawy złożyły się na kalendarz ścienny na rok 2003, który – obok innych publikacji National Geographic poświęconych Egipcjowi – będzie w sprzedaży na terenie muzeum. Wystawa wzbogacona jest o ekspozycję naczyń glinianych z Doliny Nubii i Gizy z wykopalisk w roku 1913 Hermana Junkera i Polskiej Akademii Umiejętności używanych przez Muzeum Archeologiczne w Krakowie.

Wystawa będzie otwarta dla zwiedzających od 8.04.2003 do 11.05.2003.

Muzeum Archeologiczne i Etnograficzne
Łódź, Plac Wolności 14

„Co w budkach piszczy”

Przypominamy, że jeszcze do 5 maja w muzeum w Tomaszowie Mazowieckim oglądać można wystawę „Co w budkach piszczy” ze zbiorów Muzeum Górnosląskiego w Bytomiu.

Muzeum w Tomaszowie Mazowieckim
ul. POW 11/15, 97-200 Tomaszów Mazowiecki
tel.: (44) 724-48-48

Doskonalenie nauczycieli

Szkolenia i kursy ŁCDNiKP

Planowanie ścieżek edukacyjnych ekologicznej i regionalnej w szkołach ponadgimnazjalnych jako integracja międzyprzedmiotowa - kurs

Adresat: nauczyciele koordynatorzy ścieżek edukacyjnych w szkole ponadgimnazjalnej

Lokalizacja: XXVI LO w Łodzi, ul. Wileńska 22a

Data: 29.04.03 (wtorek)

Czas: 15.00-18.00

Parki narodowe świata – podsumowanie pracy metodą projektu - Prezentacja dydaktyczna, prowadzi Pani Lucyna Kobierecka

Adresat: nauczyciele przyrody

Lokalizacja: SP 182 budynek Gimnazjum nr 17 ul. Traktorowa 35

Data: 28.04.03

Czas: 11.00-12.30

Woda-uczniowski projekt edukacyjny - lekcja otwarta, prowadzi M. Ciecierska

Adresat: nauczyciele chemii w gimnazjum

Lokalizacja: Gimnazjum Nr 45, ul. Kadłubka 33

Data: 30.04.03

Czas: 11.45-12.30

Wykorzystanie kart pracy na lekcjach fizyki. Temat lekcji: “Zjawisko fotoelektryczne” - lekcja modelowa

Adresat: nauczyciele fizyki

Lokalizacja: XXV Liceum Ogólnokształcące, ul. Podhalańska 2

Data: 28.04.03

Czas: 14.00-16.00

Fizyka w przyrodzie - sesja naukowa

Adresat: Nauczyciele fizyki i astronomii szkół gimnazjalnych wraz z uczniami.

Lokalizacja: Gimnazjum Salezjańskie, ul. Wodna 34

Data: 29.04.03

Czas: 10.00-13.00

Więcej informacji:

Łódzkie Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego

Łódź, ul. Kopcińskiego 29

tel/fax 678-33-78

email: wcdnikp@wckp.lodz.pl

Publikacje

Biuletyn pro Natury

Biuletyn Polskiego Towarzystwa Przyjaciół Przyrody „pro Natura” Nr 1/2003 (37) Jest to biuletyn informacyjny, wydawany w ramach realizacji projektu edukacyjnego „Bocian”. W numerze tym znajduje się podsumowanie wyników zebranych w roku 2002 oraz prezentacja rozmaitych działań podejmowanych przez szkoły biorące udział w programie.

Wydawca: PTPP „pro Natura”
ul. Podwale 75; 50-449 Wrocław
tel./fax.: (71) 341 88 88 wew. 326.

Nasze środowisko

Ukazał się trzeci numer kwartalnika „Nasze środowisko” wydawanego przez Narodowy Fundusz, który zawiera wiele ciekawych informacji dotyczących działalności statutowej Narodowego Funduszu. W nowym biuletynie można znaleźć informacje na temat: nowości w zasadach finansowania przedsięwzięć w 2003 roku, inwestycji proekologicznych, projektów ISPA, programów przeciw zagrożeniom, różnych form edukacji ekologicznej dzieci, młodzieży i dorosłych. Biuletyn jest udostępniany bezpłatnie przez Zespół Informacji i Marketingu Narodowego Funduszu.

Więcej informacji pod tel. (22) 849 00 79; 849 00 80 w. 124 Pani Aneta Poleć.

Zielonymi ścieżkami - scenariusze zajęć

Praca zbiorowa pod redakcją Alicji Szarzyńskiej i Anny Rozdziejewicz. Są to materiały dydaktyczne przeznaczone do prowadzenia zajęć zarówno w terenie, jak i w pomieszczeniu, skierowane do wszystkich poziomów nauczania. Zawierają one scenariusze zajęć wzbogacone uwagami merytorycznymi, podstawowymi informacjami dotyczącymi tematu zajęć, kartami prac uczniów, tablicami, kluczami oraz gramami metodycznymi. W książce znajduje się wiele wskazówek pozwalających wzbogacić i urozmaicić program szkolny, zorganizować Zielone Lekcje i zajęcia pozalekcyjne.

Wydawca: Zespół Parków Krajobrazowych Pojezierza Iławskiego i Wzgórz Dylewskich w Jerzwałdzie, 14-233 Jerzwałd, tel./fax. (89) 758 85 27
e-mail: park-jeziorak@pro.onet.pl

Człowiek i Pies. Zwierzę nie jest rzeczą

Autor: Jacek Bożek, Artur Pałyga. Książka próbuje odnieść się do roli i sytuacji zwierząt w różnych aspektach naszego życia. Zawiera zabawne, a czasem straszne wydarzenia, które spotykają człowieka i jego psa oraz wywiad z ręką z założycielem i liderem Klubu Gaja Jackiem Bożkiem. Zawiera również zdjęcia obrazujące sytuację zwierząt oraz wiersze, przypisy.

Wydawca: Klub Gaja; skr. Pocz.261

43-301 Bielsko-Biała; tel. (33) 812 36 94
e-mail: klub@gaja.most.org.pl www.klubgaja.pl

Zielony Paradygmat

Nowe wydawnictwo „Zielonej Kultury” pn. „Zielony Paradygmat” dodatek do ogólnopolskiego miesięcznika „Odra”. Zadaniem wydawnictwa jest ukazanie ekologii i ochrony środowiska we wzajemnych relacjach z innymi dziedzinami aktywności człowieka: kulturą, sztuką, filozofią.

Wydawca: Stowarzyszenie „Zielona Kultura”
ul. Kuźnicza 49/55, 50-138 Wrocław
www.zielona.uni.wroc.pl, biuro@zielona.uni.wroc.pl

Pszczoły porobnicowate związane z dziedzictwem kulturowym wsi

Autor Stanisław Flaga. Publikacja adresowana jest do młodzieży, właścicieli ogrodów oraz do miłośników przyrody i rolników gospodarujących metodami ekologicznymi, którym leży na sercu ochrona rodzimego bogactwa przyrodniczego i związanego z nim dziedzictwa kulturowego. Zagadnienia ochrony pszczoł porobnicowatych przedstawiono w ten sposób by były one pomocne w podejmowaniu czynnych działań ochrony przez osoby o różnym stopniu przygotowania merytorycznego.

Wydawca: Zarząd Główny Polskiego Klubu Ekolog.
ul. Sławkowska 26a, 31-014 Kraków
tel. (12) 423 20 47, 423 20 98
e-mail: biuro@zgpk.e.most.org.pl

Ochrona Polskiej Przyrody - encyklopedia multimedialna.

Starano się w niej przedstawić wszystkie istniejące formy i rodzaje ochrony przyrody wraz z taką liczbą przykładów, która pozwoli wyrobić sobie pogląd na istotę podejmowanych w danym przypadku działań ochronnych. Dla 4 form obszarowych (parki narodowe, rezerwy przyrody, parki krajobrazowe i obszary chronionego krajobrazu) utworzono bazy danych wszystkich obiektów wraz z możliwością wskazania ich na mapach. Załączona bibliografia, została skompilowana z indywidualnych bibliografii wszystkich opracowań cząstkowych i zawiera wszystkie zamieszczone tam publikacje drukowane. Słownik zawiera ponad 1800 haseł + zdjęcia, ilustracje, mapy, wykresy.

Wydawca: Regionalny Ośrodek Edukacji Ekologicznej
ul. Lubisz 46, 31-512 Kraków
http://www.roee.org.pl/ ; e-mail: roee@roee.org.pl

Ptaki drapieżne

Scenariusze zajęć lekcyjnych zostały wydane przez Komitet Ochrony Orłów - organizację pozarządową zajmującą się ochroną ptaków drapieżnych w Polsce - w ramach projektu Ochrona orłów i innych ptaków drapieżnych w Polsce. Są to gotowe scenariusze warsztatów terenowych i zajęć lekcyjnych dostosowany do wszystkich poziomów nauczania a dotyczący ptaków drapieżnych. W oparciu o te materiały nauczyciele mogą

zapoznać swoich uczniów z ptakami drapieżnymi, mimo nieposiadania specjalistycznej wiedzy w tym zakresie. Scenariusze te są częścią pakietu edukacyjnego w skład którego wchodzi następujące broszury dotyczące wybranych gatunków ptaków drapieżnych: Ptaki drapieżne, Ochrona strefowa miejsc rozrodu ptaków drapieżnych, Orlik Grubodzioby, Rybołów, Bielik oraz atrakcyjne plakaty. Dzięki przygotowanemu Pakietowi można w przystępny sposób przedstawić sytuację ptaków drapieżnych w Polsce, przybliżyć ich rolę w przyrodzie oraz zachęcić uczniów do współpracy z KOO oraz innymi organizacjami zajmującymi się ochroną ptaków w naszym kraju.

Wydawca: KOO, skr. Pocz.55; 10-001 Olsztyn1
tel./fax.: (89) 535 32 54
e-mail: koo@free.ngo.pl; ww.free.ngo.pl/koo

Ekologik

Scenariusze zajęć ekologicznych opracowane przez uczestników warsztatów „Ekologik” Redakcja merytoryczna Teresa Kotynia, Mirosława Bestry. Jest to zbiór scenariuszy napisany przez uczestników warsztatów w czasie realizacji projektu „Ekologik - interaktywne metody nauczania przyrody - cykl szkoleń dla animatorów edukacji ekologicznej” w latach 2001-2002. Jest to projekt edukacyjny w dziedzinie metod nauczania o środowisku, sprawdzony w Szwecji, a w Polsce jest realizowany od 1998 roku. Książka zawiera ciekawe pomysły pomocne przy wykorzystaniu w pracy z dziećmi i młodzieżą a także w szkoleniach prowadzonych z dorosłymi. Jest godną uwagi pomocą we wprowadzaniu do powszechnej praktyki nowych, zorientowanych interaktywnie, metod edukacji ekologicznej.

Wydawca: Stowarzyszenie „Zielona Szkoła”,
ul. Okólna 183; 91-520 Łódź
tel./fax. (42) 659 77 76.

Grudki Drożdży

Scenariusze edukacji w duchu zrównoważonego rozwoju Redakcja Witold Lenard. Jest to zestaw materiałów do edukacji środowiskowej. Zbiór ma charakter autorski, ale jest inspirowany długoletnimi doświadczeniami Regionalnego Centrum Edukacji Ekologicznej w Płocku oraz Uniwersyteckiego Centrum badań nad Środowiskiem Przyrodniczym w Warszawie. Zbiór jest uzupełniony komentarzem przedmiotowym i metodycznym, w którym znajdują się pomysły scenariuszy edukacji ekologicznej oraz teksty, które można wykorzystać do samodzielnego przygotowania lekcji itp. Scenariusze zostały zgrupowane w cztery zasadnicze części: 1- Obserwuj; 2- Policz; 3- Pomyśl; 4- Działaj; Cały zbiór jest przygotowany w formie umożliwiającej łatwe kopiowanie treści i ilustracji. Ponadto w zestawie jest zamieszczone CD w którym została zamieszczona całość zestawu, co umożliwi szybkie dokonywanie zmian oraz wyprodukowanie kopii o dowolnych formatach.

Wydawca: RCEE; Stary Rynek 20, 09-400 Płock
tel./fax.: (24) 268 37 74
e-mail: rceeplock@eko.org.pl

O czym śpiewają skowronki?

W ramach programu edukacyjnego pt. „Gospodarstwo ekologiczne jako miejsce edukacji” został wydany pakiet edukacyjny „O czym śpiewają skowronki? Ścieżką przez wieś” w skład którego wchodzi cztery zeszyty dla nauczycieli: Zeszyt dla nauczycieli, Święto w szkole, Pobyt w gospodarstwie i Garść faktów i kontaktów, oraz komplet zeszytów dla uczniów (dla klas 0-3; 4-6 i dla gimnazjum) w tych zeszytach nauczyciele znajdują odpowiedź na pytanie, jak połączyć ścieżki międzyprzedmiotowe, szczególnie ekologiczną, prozdrowotną i regionalną, ze ścieżką przez wieś, znajdują konkretne rozwiązania, jak można prowadzić zajęcia w środowisku wiejskim. Ponadto zeszyty zawierają wiele wskazówek i pomysłów dla rolników, którzy w swoich gospodarstwach zajmują się edukacją ekologiczną.

Wydawca: Stowarzyszenia Ekologiczno-Kulturalnego „Ziarno” w Grzybowie.
Grzybów1/2; 09-533 Słubice;
tel.fax (24) 277 89 63; 277 89 62
ewapeter@poczta.onet.pl; www.free.ngo.pl/ziarno

D i J. Zawadzcy „Głuszec”

Kolejny tom serii „Monografie Przyrodnicze”. Przyrodnicza (bez elementów łowieckich) monografia ginącego gatunku, budzącego emocje wśród wielu przyrodników. Choć jest to czwarta w historii monografia głuszca ukazująca się w Polsce, warto ją mieć, bo jest oparta na współczesnym stanie wiedzy, a w zakresie wiedzy o biologii i ekologii głuszca, a także działań na rzecz jego ochrony, każdy rok przynosi znaczące postępy. Oprócz typowo „monograficznych” informacji (systematyka, zmienność, biologia i ekologia, pokarm, dynamika populacji) znajdziemy w książce przedstawienie aktualnego (2002 r.) stanu populacji głuszca w Polsce, a także wnikliwą analizę przyczyn wymierania i podejmowanych działań na rzecz ochrony tego ptaka. Autorzy książki są zarazem autorami „Krajowego programu ochrony głuszca”, będącego od 2001 r. oficjalną strategią Ministerstwa Środowiska w tym zakresie.

Wydawca: Klub Przyrodników
ul. 1 Maja 22, 66-200 Świebodzin
tel/fax (68) 3828236 email: lkp@lkp.org.pl
cena: 16.00zł

Stachyra P., Kurek H. Żońca. „Monografie przyrodnicze”

Dziesiąty zeszyt z serii monografii gatunków wydawanych przez Wydawnictwo Klubu Przyrodników. Tym razem jest to praca zbiorowa poświęcona niezwykle barwnemu, prawie egzotycznemu gatunkowi, gniazdującej nielicznie i prawie wyłącznie w Polsce południowo-wschodniej - żońcie. Na ponad 100 stronach autorzy prezentują morfologię, biologię i ekologię gatunku, a także działania podejmowane dla jego ochrony przez grupę zapalonych miłośników gatunku - członków dwóch regionalnych organizacji - Lubelskiego i Prze-

myskiego Towarzystwa Ornitologicznego. Piękne zdjęcia, aktualne, zbierane w ostatnich latach dane faunistyczne.

Wydawca: Muzeum Przyrodnicze Klubu Przyrodników
ul. Dworcowa 7, 66-470 Kostrzyn n. Odrą
tel. (95) 7523673, e-mail: kostrzyn@lkip.org.pl
cena: 12,00 zł.

J. Kujawa-Pawlaczyk, P. Pawlaczyk. „Ochrona rzadkich i zagrożonych roślin w lasach”

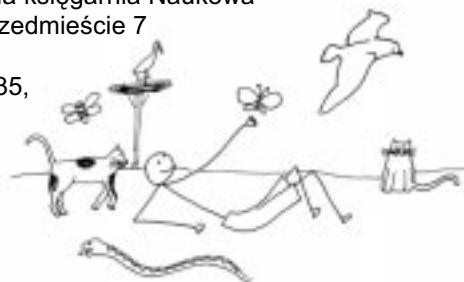
120-stronicowy poradnik ochrony stanowisk rzadkich roślin, przeznaczony dla leśników. Zawiera m. in rady, jak się uczyć rozpoznawania roślin, podstawy analizy florystycznej, podpowiedzi, jak konkretnie chronić stanowiska wybranych gatunków roślin w lasach, informacje jak ujmować rzadkie rośliny w Programie Ochrony Przyrody Nadleśnictwa itp.

Wydawca: Klub Przyrodników
ul. 1 Maja 22, 66-200 Świebodzin
tel/fax (68) 3828236 email: lkip@lkip.org.pl
Cena: 16.00 zł

Rohwer J.G.: „Atlas roślin tropikalnych”

To jedyny na polskim rynku przewodnik opisujący aż 250 gatunków roślin tropikalnych - palm, drzew, krzewów, lian, kwiatów, roślin bagiennych i wodnych, które zachwycają wyglądem, mają niepowtarzalne cechy charakterystyczne lub występują na wyjątkowo dużym obszarze. Poznamy budowę każdej z roślin, jej przynależność systematyczną, wygląd liści, kwiatów, owoców, sposób rozmnażania. Każdy gatunek został sfotografowany w naturalnym otoczeniu. Obszerny wstęp jest źródłem informacji o różnych formacjach roślinnych, tj. lasy deszczowe, monsunowe, sawanny itd.

Wydawca: Główna księgarnia Naukowa
ul. Krakowskie Przedmieście 7
Warszawa
tel: (22) 826 18 35,
827 67 06,
Cena: 29,00 zł

W kinie

„Makrokosmos. Podniebny Taniec” to kolejny film, po słynnym „Mikrokosmosie”, zrealizowany przez zafascynowanego światem przyrody francuskiego producenta - Jacques'a Perrina. To niezwykła opowieść o wyznaczonych przez biologiczny zegar, cyklicznych ptasich wędrówkach. Film jest w wersji pełnometrażowej, wyświetlany w kinach w całej Polsce od kwietnia 2003 r., jest wydarzeniem artystycznym w skali światowej. Jest to rodzaj edukacji skierowany na rozwijanie wrażliwości widza, budzący emocje, operujący dostępnymi środkami działań artystycznych - pięknymi, wysmakowanymi ujęciami, światłem, kolorem, muzyką. Zarówno przez

teoretyków, jak i praktyków edukacji ekologicznej film uważany jest za cenną pomoc dydaktyczną. Jest on adresowany do wszystkich zarówno dzieci i młodzieży jak również i dorosłych, a więc do każdego komu los środowiska w którym żyje nie jest obojętny. Film zdobył wiele nagród na międzynarodowych festiwalach filmów przyrodniczych, wśród wielkich wyróżnień znajduje się też nominacja do Oscara.

Polska premiera „Makrokosmosu” miała miejsce 4 kwietnia. W kinach na terenie całej Polski organizowane są pokazy dla szkół jako seanse szkolne na których obowiązuje specjalna, niższa cena biletów. Dzięki „Makrokosmosowi” można wzbogacić nauczanie międzyprzedmiotowe, podnieść atrakcyjność prowadzonych zajęć. Chcąc ułatwić pełniejsze skorzystanie z możliwości filmu został opracowany przewodnik, który jest pomocą dla nauczycieli (a także rodziców) przygotowujących się do zabrania uczniów do kina oraz uzupełnieniem do projekcji. Tytuł przewodnika „Ptaki ponad podziałami. Przewodnik edukacyjny” pod redakcją Anny Kalinowskiej. Przewodnik otrzyma bezpłatnie każdy nauczyciel, który wybierze się do kina na projekcję z grupą uczniów.

Więcej informacji:

Dystrybutora filmu - Kino Świat International
tel. (22) 840 68 01,
e-mail: kinoswiat@kinoswiat.pl
<http://www.makrokosmos.pl/>
<http://www.mos.gov.pl/makrokosmos/>

W internecie

Scenariusze edukacji ekologicznej

Scenariusze zajęć edukacyjnych opracowane w oparciu o zbiory Muzeum Przyrodniczego. 1. Świat raf koralowych 2. Osobliwości rejonów polarnych 3. Filogeneza twardokców 4. Klasyfikacja organizmów żywych 5. Historia życia na Ziemi 6. Przyroda Podlasia 7. Ptaki Podlasia 8. Biocenoza - siedlisko życia 9. W kraju Anaruka 10. Las nas zauroczył 11. Zwierzęta naszych lasów 12. Las i jego mieszkańcy 13. Życie pingwinów 14. Krainy polarne 15. Leśni śpiewacy

Wydawca: Instytut Biologii Uniwersytetu w Białymstoku
ul. Świerkowa 20b Białystok
tel. (85) 745 73 22
www.kos.pb.bialystok.pl/muzeum/

Kupuj odpowiedzialnie!

Na stronie www.ekonsument.pl znaleźć można poradnik, jak kupować odpowiedzialnie, przykłady bojkotów konsumenckich, informacje o instytucjach ochrony konsumentów, informacje o eko-etykietach, akty prawne, linki do stron organizacji konsumenckich.

Strona jest elementem kampanii „Kupuj odpowiedzialnie” (więcej o kampanii w dziale Wydarzenia). Organizatorem jest Polska Zielona Sieć, związek stowarzyszeń, w regionie łódzkim, kampanię prowadzi Ośrodek Działań Ekologicznych „Źródła”.

Konkursy

Dziecko i pies

V Międzynarodowy konkurs twórczości plastycznej dzieci i młodzieży: „Dziecko i pies”. Humanitarne traktowanie zwierząt to nawyk, który należy kształtować od najmłodszych lat. Jednym ze sposobów, jak to robić, jest sztuka. Poprzez nią udaje się doskonale trafić do dzieci - najwrażliwszych na piękno otaczającego świata. Świadczy o tym wiele konkursów plastycznych, w których źródłem inspiracji jest krajobraz. Dzięki konkursowi „Dziecko i pies”, za sprawą Waszej twórczości chcemy trafić do tysięcy, setek tysięcy dzieci wrażliwych na los zwierząt żyjących wokół nas. Celem jest: prezentacja i popularyzacja plastycznej twórczości dziecięcej oddanie uczucia przyjaźni i zaufania, uwrażliwienie na potrzeby naszych czworonożnych przyjaciół, poszukiwanie wyrazu, charakteru, proporcji różnych ras psów oraz ich cech użytkowych. Warunki konkursu: format dowolny /minimum A-3/, technika dowolna, wszystkie prace muszą być czytelnie opisane na odwrocie: (imię i nazwisko autora, wiek, dokładny adres szkoły lub placówki ewentualnie adres zamieszkania). Uczestnikami mogą być dzieci i młodzież w wieku od 3 do 25 lat. Termin nadsyłania prac 25 maja 2003 r.

Organizator: Młodzieżowy Dom Kultury w Częstochowie
ul. Łukasieńskiego 68,42-200 Częstochowa
tel./fax (34) 323 12 79, 360 82 98, 360 82 99
e-mail: lip_ma@ids.pl

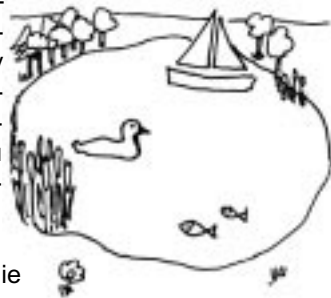
Przyjaźni Środowisku

Centrum Wspierania Inicjatyw Pozarządowych Stowarzyszenie „Europa Nasz Dom” w Tarnowie organizuje V Edycję Konkursu Ekologicznego „Przyjaźni Środowisku”. Konkurs rozgrywany jest w pięciu kategoriach: „Gmina Przyjazna Środowisku”, „Firma Przyjazna Środowisku”, „Technologia Godna Polecenia”, „Promotor Ekologii”, „Produkt Godny Polecenia”. Kategoria „Promotor Ekologii” skierowana jest między innymi do placówek edukacyjnych. Ma za zadanie nagrodzić placówki i szkoły prowadzące działalność związaną z edukacją ekologiczną, promocją ochrony środowiska i zdrowego stylu życia, organizacją imprez proekologicznych, podnoszeniem świadomości ekologicznej społeczeństwa. Zgłoszenia należy nadsyłać do 31 lipca 2003 r.

Organizator: Centrum Wspierania Inicjatyw Pozarządowych Stowarzyszenie „Europa Nasz Dom”
ul. Przemysłowa 27, 33-100 Tarnów

Krajobraz Polski

XXVI Ogólnopolski Konkurs Twórczości Plastycznej Dzieci i Młodzieży „Krajobraz Polski - tradycje, współczesność, przyszłość”. Celem Konkursu jest stworzenie możliwości najszerzego udziału młodzieży uzdolnionej i utalentowanej w dziedzinie sztuk plastycznych w kon-

frontacji osiągnięć rówieśniczych, powszechna prezentacja wszechstronnego dorobku młodzieży szkolnej w tej dziedzinie; wymiana doświadczeń metodycznych i artystycznych nauczycieli i instruktorów prowadzących zajęcia plastyczne. Prace powinny być ukierunkowane na zagadnienia środowiskowe, nawiązując tematycznie i formalnie do folkloru regionu, kultury ludowej, tradycji i obyczaju; ukazywać nowe tradycje rodziny, regionu, kraju oraz ludzi różnych zawodów; należy uwzględnić zainteresowania dzieci i młodzieży sportem, turystyką, działalnością społeczną, itp. W 2003 roku dopuszcza się możliwość bezpośredniego przysyłania prac (do 15 czerwca 2003 r.) do organizatora etapu centralnego, szczególnie z tych województw gdzie nie powołano wojewódzkich koordynatorów konkursów plastycznych. Wymiary prac dowolne, górna granica prac malarskich 70 x 100 cm., technika wykonania - dowolna. Praca powinna być opatrzona kartą informacyjną zawierającą imię, nazwisko, wiek autora, adres z kodem, telefon placówki rekomendującej pracę, imię i nazwisko nauczyciela, pod którego kierunkiem została wykonana; kartę należy umieścić na odwrocie lub spodzie pracy, ewentualnie luźno lecz trwale związać z eksponatem.

Organizator: Młodzieżowy Dom Kultury w Częstochowie
ul. Łukasieńskiego 68,42-200 Częstochowa
tel./fax (34) 323 12 79, 360 82 98, 360 82 99
e-mail: lip_ma@ids.pl

Moja Ziemia - Mój Świat

IV edycja konkursu ogłoszonego przez Ogólnopolski Miesięcznik Ekologiczny „Ekoświat”. Tematem konkursu jest piękno przyrody we wszystkich jej postaciach i przejawach. Konkurs jest adresowany do osób uzdolnionych plastycznie (nauczyciele powinni dokonać selekcji prac). Format prac nie powinien być mniejszy niż 50x70 cm (może być większy), powinny być one wykonane na odpowiednio sztywnym podłożu. Prace mają być przygotowane do wyeksponowania. Jeden autor może nadesłać najwyżej trzy prace.

W obecnej edycji konkursu będą IV kategorie:

I - dzieci do lat 10 (również dzieci przedszkolne)

II - uczniowie starszych klas szkół podstawowych i gimnazjów,

III - uczniowie szkół ponadgimnazjalnych,

IV - uczniowie szkół plastycznych, studenci i dorośli.

W każdej kategorii przewidziane są III nagrody pieniężne: za I miejsce 300 zł, za II - 200 zł, za III - 100 zł. Przewidziano również 40 wyróżnień pieniężnych - każde po 50 zł, oraz całoroczne prenumeraty „Ekoświata” - również 40. Prace powinny być opisane na odwrocie: kategoria - jej numer, imię, nazwisko, wiek autora, adres domowy, adres szkoły. Rozstrzygnięcie konkursu nastąpi do 20 maja br. Wyniki zostaną ogłoszone w czerwcowym numerze Ekoświata. Po zakończeniu konkursu nagrodzone, wyróżnione i najciekawsze prace zostaną pokazane na wystawie zorganizowanej przez redakcję, będą też pokazywane na łamach miesięcznika. Prace należy nadesłać do 30 kwietnia 2003 r.

Organizator: Ekoświat
ul. Karkonoska 10, 53-015 Wrocław
tel. (71)78 33 445 fax (71) 78 33 446

Potęga przyrody - potęga spokoju, potęga żywiołu - Ogień

Konkurs plastyczny „Potęga przyrody - potęga spokoju, potęga żywiołu - Ogień”. Celem konkursu jest prezentacja możliwości twórczych dzieci i młodzieży, rozwijanie wrażliwości estetycznej inspirowanej specyfiką nastrojów w przyrodzie. Forma prac A-3, technika: malarstwo, frotage, rysunek, grafika, techniki mieszane płaskie. Prace muszą być opisane. Rozstrzygnięcie konkursu 23 maja w Młodzieżowym Domu Kultury w Pabianicach. Uczestnikami mogą być dzieci i młodzież w wieku od 9 do 16 lat. Termin nadsyłania prac do 11 maja 2003 r.

Organizator: Młodzieżowy Dom Kultury
Ul. Pułaskiego 38, 95-200 Pabianice
tel/fax.(42) 215 20 93

Konkurs recyklingowy

Konkurs o puchar recyklingu „Przeglądu Komunalnego”. Celem jest promowanie, rozpowszechnianie i wdrażanie przedsięwzięć recyklingowych w systemie gospodarki odpadami komunalnymi. Konkurs skierowany jest do osób, które podjęły działania zmierzające do zmniejszenia ilości gromadzonych i unieszkodliwianych odpadów, przez zorganizowanie selektywnej zbiórki i odzysku surowców wtórnych oraz przekazanie ich do recyklingu. W konkursie mogą wziąć udział także pozarządowe organizacje społeczne, w tym centra edukacji ekologicznej działające na rzecz edukacji w zakresie selektywnej zbiórki (dotyczy edukacji ekologicznej w kategorii „Srebrna Puszka”). Konkurs realizowany jest w czterech kategoriach:

- słoiczki szklanej (Szklana Statuetka, IV edycja),
- puszek aluminiowych (Srebrna Puszka, III edycja),
- tworzywo sztucznych (Lider Tworzyw Sztucznych, II edycja),
- makulatury (Złota Bela Makulatury, I edycja)

Do konkursu można zgłaszać się w jednej lub w kilku kategoriach. Niniejsza edycja konkursu obejmuje przedsięwzięcia zrealizowane w okresie od 1 września 2002r. do 31 sierpnia 2003r. Uczestnicy: pozarządowe organizacje społeczne, centra edukacji ekologicznej, osoby prawne i fizyczne. Termin nadsyłania zgłoszeń do 31 sierpnia 2003 r.

Organizator: Redakcja miesięcznika Przegląd Komunalny, Abrys sp. z o.o.
ul. Zeylanda 6, 60-808 Poznań
tel. (61) 856 07 13, www.abrys.pl/konkurs

Eko-detektyw

Ligo Ochrony Przyrody ogłasza ogólnopolski konkurs dla młodzieży pn. „Eko-detektyw” Jest on skierowany do młodzieży szkolnej w różnym przedziale wiekowym. Celem konkursu jest: - rozbudzanie świadomości obywatelskiej, czyli jakie znaczenie ma działanie dla dobra wszystkich istot, - nauka społecznego działania na rzecz środowiska przyrodniczego, - aktywne włączenie się w ochronę przyrody, Chętni do udziału w konkursie proszeni są do zgłaszania swojego udziału w swoich szkolnych kołach LOP, w wypadku braku Szkol-

nego Koła LOP należy zgłaszać się bezpośrednio do Zarządu Głównego Ligi Ochrony Przyrody, ul. Tamka 37/2, 00-355 Warszawa - pisemnie lub tel. (22) 828 65 83, fax: (22) 828 81 71 oraz e-mail: info-lop@wp.pl

Szczegóły konkursu w internecie www.lop.org.pl/eko-detektyw.htm lub pod nr tel.: (22) 828 65 83 kontakt: Beata Nowak - info-lop@wp.pl

Spółeczeństwo obywatelskie

Przypominamy, że 30 czerwca 2003 r mija termin nadsyłania prac w konkursie WSIP dla nauczycieli i uczniów szkół podstawowych, gimnazjów i ponadgimnazjalnych.

Prace należy nadsyłać na adres:
konkurs@polityka.com.pl lub
ul. Podwale 5, 00-252 Warszawa

Więcej informacji:

<http://polityka.onet.pl/162,1102731,1,0,artykul.html>

Nauczyciel Roku 2003

Przypominamy, że do połowy czerwca wysyłać można zgłoszenia do konkursu Nauczyciel Roku 2003. Formularze wniosków o przyznanie zaszczytnego tytułu Nauczyciel Roku 2003 będą drukowane w kilku kolejnych numerach „Głosu Nauczycielskiego”.

Organizator: Głos Nauczycielski
ul. J. Smulikowskiego 6/8
00-389 Warszawa

Zielone Pióro

Konkurs na najciekawszy artykuł o tematyce przyrodniczej. Przypominamy, że przez cały czas trwa konkurs PTOP Salamandra. Uczestnikiem konkursu może być każdy, kto prześle swoją oryginalną, nigdzie nie publikowaną pracę. Jego przedmiotem są popularnonaukowe artykuły o tematyce przyrodniczej. Teksty konkursowe należy przysyłać pocztą elektroniczną na adres: redakcja@salamandra.org.pl lub na dyskietce pocztą tradycyjną.

Organizator: PTOP „Salamandra”
ul. Szamarzewskiego 11/6, 60-514 Poznań
tel/fax:(61) 843-21-60
e-mail: biuro@salamandra.org.pl

Przyroda - jestem za!

Przypominamy, że 30 maja 2003 roku upływa termin nadsyłania prac w XIII Ogólnopolskim Konkursie Ekologicznym organizowanym pod hasłem: „Przyroda – jestem za!” Udział w konkursie polega na samodzielnym i indywidualnym napisaniu pracy na jeden z proponowanych przez Komitet Konkursowy tematów.

Organizator: Centrum Edukacji Ekologicznej Pałacu Młodzieży w Katowicach
Katowice 40-066, ul. Mikołowska 26
tel./fax (0-32) 251-64-31 wew. 218
http://www.silesia2000.pl/polski/kultura/palac_cee.htm

Fundusze

Socrates II

Komisja Europejska ogłosiła zaproszenia do konkursu organizowanego w ramach programu Unii Europejskiej dotyczącego edukację - Socrates II. Wnioski należy złożyć w Komisji Europejskiej w Brukseli do dnia 28 maja 2003. W przypadku tego konkursu chodzi o wsparcie projektów w części obserwacje, analizy, innowacje, polegających zarówno na wymianie informacji i doświadczeń w dziedzinie edukacji pomiędzy państwami uczestniczącymi w programie Socrates, jak i na wsparciu projektów międzynarodowych pomiędzy tymi państwami na rzecz innowacyjnych działań w edukacji. Konkurs jest otwarty dla wszelkich instytucji mogących się wykazać doświadczeniem w takiej działalności..

Priorytetowe tematy konkursu dotyczą:

-analiz skutecznego wykorzystania finansów na rzecz edukacji (m.in. analizy partnerstwa publiczno-prywatnego, zwrotu inwestycji edukacyjnych itp.);

-analiz dobrych przykładów współdziałania instytucji edukacyjnych i szkolących z uczelniami, firmami, ośrodkami badawczymi;

-propagowanie dobrej praktyki w doskonaleniu zawodowym nauczycieli, ocenie wykorzystania nauczycieli do promowania idei europejskiej itp.

Projekty wspierane w ramach tego zaproszenia do konkursu mogą liczyć na współfinansowanie ze strony Unii Europejskiej do 75% kosztów projektu, do maksymalnego pułapu 200 000 euro oraz na czas trwania projektu do dwóch lat. Łączny budżet w ramach tego konkursu wynosi około 1 700 000 euro. Konsorcja utworzone w ramach konkursu powinny składać się z instytucji z co najmniej pięciu państw, w tym co najmniej jednego państwa członkowskiego Unii. Wprowadzenie do programu Socrates w języku polskim pod adresem www.socrates.org.pl O konkursach planowanych na rok 2003 w ramach programu Socrates II przeczytać można także w wiadomościach: «Socrates 2003» Więcej informacji na temat założeń działań części programu Socrates pt. «obserwacje, analizy, innowacje» pod adresem: www.europa.eu.int/comm/education/socrates/observation/index_en.html.

Uczestnicy: organizacje zajmujące się pomocą prawną i edukacją szkoły

Organizator: Andreas Hingel, Komisja Europejska, Dyrekcja Generalna Edukacja i Kultura, Unit A4Adres Office B-7 07/24, B-1049 Bruksela, Belgia, fax: +32 2 299 22 31

e-mail: unite-A4@cec.eu.int, www.europa.eu.int/comm/education/socrates/observation/call.html

Konkursy INTAS

Stowarzyszenie INTAS (Międzynarodowe Stowarzyszenie dla Promocji Współpracy z Naukowcami ze Wspólnoty Niepodległych Państw) ogłosiło trzy konkursy mające na celu współpracę naukową pomiędzy krajami INTAS (w tym Polska) i państwami WNP. Badania powinny dotyczyć następujących dziedzin: fizyka, matematyka, informatyka, telekomunikacja, chemia, na-

uki przyrodnicze, nauki ziemi (geologia itp.), środowisko naturalne, energia, inżynieria, aeronautyka, kosmos, ekonomia, nauki społeczne i humanistyczne. Projekty badawcze INTAS 2003. Wsparcie dla projektów badawczych dotyczy badań eksperymentalnych lub teoretycznych prowadzonych przez co najmniej dwa zespoły w krajach WNP oraz dwa zespoły w krajach członkowskich INTAS. Maksymalny grant wynosi 300 000 euro, do zespołów z WNP. Projekty Sieci INTAS 2003 Wsparcie dla sieci współpracujących instytucji, z czego co najmniej trzy zespoły z krajów WNP oraz trzy zespoły z krajów członkowskich INTAS. Maksymalny grant wynosi 150 000 euro, z czego 50% musi trafić do zespołów z WNP. Projekty mogą trwać 24, 30, lub 36 miesięcy. Łączny budżet na powyższe działania (projekty badawcze i sieci) wynosi 18,2 miliona euro. Projekty powinny się rozpocząć najwcześniej w styczniu 2004. Wnioski należy złożyć do dnia 13 czerwca 2003. Stypendia dla młodych badaczy INTAS 2003 Program stypendialny dotyczy młodych badaczy prowadzących badania, prowadzące do obrony doktoratu lub wyższego stopnia naukowego (do wieku 35 lat), obywateli (lub stale zamieszkujących) jednego z krajów WNP. Stypendia pokrywają dwuletnie projekty badawcze przeprowadzane w instytucji w kraju WNP pod nadzorem partnera z Europy, w tym dwie wizyty badawcze do instytucji w kraju INTAS. Łączny budżet na stypendia wynosi 2,5 miliona euro. Stypendia wypłacane będą najwcześniej od stycznia 2004. Wnioski należy złożyć do dnia 11 lipca 2003. Granty na działania innowacyjne INTAS 2003 Program grantów przyznawanych instytucjom-beneficjentom INTAS, które chcą udoskonalić lub skomercjalizować produkty innowacyjne opracowane w ramach grantów INTAS. Łączny budżet na powyższe działania (projekty badawcze i sieci) wynosi pół miliona euro. Projekty powinny się rozpocząć najwcześniej w styczniu 2004. Wnioski należy złożyć do dnia 11 lipca 2003.

Uczestnicy: organizacje pozarządowe i inne, które wykażą, że potrafią osiągnąć cel konkursu.

Organizator: INTAS Avenue des Arts 58/8, B-1000 Bruksela, Belgia

fax: +32 2 549 01 56,

e-mail: infopack@intas.be, www.intas.be

Terminy: projekty badawcze do 13.06.2003 r., stypendia dla młodych badaczy i działania innowacyjne do 11.07.2003

Wymiany międzynarodowe - MENIS

Finansowanie międzynarodowej wymiany i współpracy dzieci i młodzieży przez Ministerstwo Edukacji Narodowej i Sportu. Projekty wymiany i współpracy finansowane ze środków Ministerstwa Edukacji Narodowej i Sportu to: 1) projekty wynikające z umów międzynarodowych wiążących RP, 2) projekty wymiany między organizacjami polskimi a organizacjami zagranicznymi, 3) projekty krótkoterminowe realizowane w kraju z udziałem partnerów zagranicznych, 4) projekty wynikające z planu pracy Biura ds. Młodzieży. Pierwszeństwo w przyznawaniu środków na finansowanie międzynarodowej wymiany dzieci i młodzieży mają projekty wynikające z umów międzynarodowych. Przy rozpa-

trywaniu wniosków priorytetami będą objęte następujące projekty: przygotowanie młodzieży do życia w społeczeństwie obywatelskim, udział w formalnych i nieformalnych formach edukacyjnych, edukacja i przygotowanie do rynku pracy, poszanowanie tożsamości narodowej i kulturowej oraz przezwyciężanie barier, stereotypów i uprzedzeń zakorzenionych w mentalności i kulturze, zwiększenie dostępu młodych ludzi do informacji i budowanie sieci informacji młodzieżowej. Wnioskodawca, może ubiegać się o dofinansowanie projektu na zasadach:

1) dla młodzieży polskiej wyjeżdżającej do kraju partnera zagranicznego: - w wysokości do 70% kosztów podróży, - 100% ubezpieczenia, jednak nie więcej niż 60 zł na osobę,

2) na przyjęcie partnera zagranicznego w wysokości do 40% kosztów zakwaterowania, wyżywienia i programu,

3) na projekt krótkoterminowy realizowany w kraju z udziałem partnera zagranicznego do 30% kosztów przewidzianych / poniesionych przez organizatorów.

Wnioskodawca powinien złożyć wniosek, którego wzór zostanie opublikowany na stronie internetowej MENiS. Termin składania wniosków upływa 15 maja dla projektów realizowanych w II połowie roku. Warunkiem przystąpienia do realizacji projektu jest podpisanie umowy z Ministerstwem Edukacji Narodowej i Sportu. Wnioskodawca obowiązany jest oszacować strukturę kosztów projektu w walucie polskiej. Bliższe informacje na temat trybu zlecania zadań, procedur i obowiązujących formularzy wniosków, warunków otrzymania dotacji można uzyskać we właściwych departamentach MENiS oraz na stronie internetowej MENiS <http://www.men.waw.pl/>

Uczestnicy: jednostki nie zaliczone do sektora finansów publicznych

Organizator: Ministerstwo Edukacji Narodowej i Sportu
Al. Szucha 25, 00-918 Warszawa
tel.: (22) 628 04 61, 629 72 41 minister@menis.gov.pl
<http://www.men.waw.pl>

Z ostatniej chwili

Na niedzielę do Rogowa

Dnia 27. kwietnia (niedziela) z okazji Święta Wiosny organizowanego przez Leśny Zakład Doświadczalny SGGW w Rogowie odbędą się ogólnodostępne przejazdy kolejką na ognisko w Jeżowie.

Wyjazdy ze stacji Rogów Wąskotorowy o godzinie 12.00 i 14.00. Wycieczka trwać będzie ok. 1 godz. 30 min.

Koszt przejazdu 5 zł dorośli i 3 zł dzieci poniżej 14 lat. Dzieci do lat 4 jadą za darmo.

Prosimy o zabranie własnego prowiantu.

Wystawa w Ogrodzie Botanicznym

6 maja o godz. 10.00 odbędzie się otwarcie wystawy fotograficznej. Autorami zdjęć są dzieci i młodzież, a na 110 fotografiach obejrzyć będziemy mogli przyrodę Ogródu Botanicznego. Wystawa jest elementem projektu dotyczącego dokumentacji filmowej i fotograficznej przyrody. Wystawa czynna będzie do 25 maja w siedzibie ogrodu przy ul. Retkińskiej 39 w Łodzi.

Anna Kalinowska - Człowiekiem Polskiej Ekologii 2002

Anna Kalinowska, ekolog, doktor nauk przyrodniczych, obecnie dyrektor Centrum Badań nad Środowiskiem Przyrodniczym Uniwersytetu Warszawskiego, została Człowiekiem Polskiej Ekologii 2002.

Tytuł nadała jej niezależna kapituła konkursu ogłoszonego w ramach obchodów Dnia Ziemi, przypadającego 22 kwietnia. W niedzielę z okazji Dnia Ziemi na Polu Mokotowskim w Warszawie odbędzie się festyn.

W ramach festynu zaplanowano m.in. imprezy w cyklu Szlakiem Polskich Parków Narodowych, kiermasz ekologiczny, prezentację rolnictwa ekologicznego, Festiwal „Zielone Mazowsze”, zajęcia „Ekologia na sportowo”, prezentację filmu „Makrokosmos”, warsztaty leśne i zajęcia dla najmłodszych - Kraina Małych Przyjaciół Ziemi. Przygotowano też Scenę Młodych Ekologów, prezentacje pozarządowych organizacji ekologicznych i wioskę europejską. Tradycyjnie za 5 kg makulatury lub 10 opakowań szklanych każdy otrzyma 1 sadzonkę drzewa lub krzewu z instrukcją pielęgnacji.

Tegoroczna laureatka konkursu - Anna Kalinowska jest autorką podręcznika „Ekologia - wybór przyszłości”, wielu książek, publikacji, programów radiowych o ochronie środowiska. Na Uniwersytecie Warszawskim wykłada ekologię i edukację ekologiczną. Ostatnio wydała nową książkę „Ekologia - wybór na nowe stulecie”. Przez kilka lat pracowała w Ministerstwie Środowiska, była dyrektorem Biura Edukacji i Komunikacji Społecznej w tym resorcie.

Źródło: PAP

Symonides: 17 proc. kraju w sieci Natura 2000

11.4. Lesko (PAP) - Ok. 17 proc. powierzchni kraju proponuje Polska do Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000 - poinformowała w piątek w Lesku główny konserwator przyrody Ewa Symonides. „Spośród zaproponowanych obszarów 40 proc. jest już objęte ochroną w formie parków narodowych, rezerwatów przyrody i parków krajobrazowych. Pozostałe 60 proc. stanowią przede wszystkim duże kompleksy leśne, odcinki rzek i dolin oraz niewielki procent krajobrazu rolniczego” - powiedziała Symonides. Poinformowała, że Polska „listę tych obszarów przedstawi Komisji Europejskiej za kilka miesięcy”.

Podczas spotkania z wójtami, burmistrzami i starostami z Bieszczad Symonides podkreśliła, że „Natura 2000 to skojarzenie ochrony przyrody z gospodarką”. Jej zdaniem, obok „ogromnej promocji walorów przyrodniczych” program daje także szansę na rozwój turystyki, agroturystyki i ekorolnictwa. Na Podkarpaciu, głównie w Bieszczadach i Beskidzie Niskim, do sieci Natura 2000 ma zostać wprowadzonych 21 proc. powierzchni województwa.

Sieć Natura 2000 regulują dwie dyrektywy unijne. Pierwsza z 1979 r. dotyczy ochrony ptaków, druga z 1992 - siedlisk zwierząt i roślin. Natura 2000 tworzy system obszarów cennych przyrodniczo o znaczeniu wspólnotowym. Jednym z jej celów jest zachowanie gatunków roślin, zwierząt i ptaków zagrożonych wyginięciem.

Źródło: PAP

Dobre adresy:

Dyrekcja Parku Krajobrazowego Wzniesień Łódzkich
ul. Wojska Polskiego 83, 91-74 Łódź
tel./fax (42) 640 65 61

Dyrekcja Bolimowskiego Parku Krajobrazowego
ul. Jagiellońska 29, 96-100 Skierniewice
tel./fax (46) 833 37 77, 835 11 00

Zarząd Nadpilickich Parków Krajobrazowych
Sulejowski Park Krajobrazowy
97-310 Moszczenica
tel. (44) 616 82 25

Spalski Park Krajobrazowy
ul. Podlaśna 2, 97-214 Spała
tel./fax (44) 710 15 74

Przedborski Park Krajobrazowy
ul. Krakowska 28, 97-570 Przedbórz
tel./fax (44) 781 27 57

Dyrekcja Sieradzkich Parków Krajobrazowych
ul. Polna 27, 98-200 Sieradz
tel. (43) 822 62 20

Dodatki do "Edukacyjnego kameleona"

Razem z numerem otrzymaliście Państwo

- archiwalny numer miesięcznika Pracowni na Rzecz Wszystkich Istot „Dziki Życie”
- komplet 5 różnych ulotek wydanych przez Pracownię na rzecz Wszystkich Istot w ramach kampanii „Zielone Karpaty”
- pocztówki wydane w ramach kampanii Anty-GMO
- ofertę zajęć ekologicznych w Rogowie

Spis treści

Aktualności, ciekawostki	1
Konferencje, warsztaty, programy, wydarzenia	7
Wystawy, muzea	12
Doskonalenie nauczycieli	12
Publikacje	13
W kinie	15
W internecie	15
Konkursy	16
Fundusze	18
Z ostatniej chwili	19
Scenariusze zajęć	20

Edukacyjny Kameleon Informator o Edukacji Ekologicznej

Wydawca: Fundacja Edukacji Ekologicznej i Rozwoju oraz Ośrodek Działań Ekologicznych „Źródła”

Adres redakcji: ODE Źródła, Próchnika 1 pok. 301, 90-408 Łódź, tel./fax (42) 632 03 11, fax. 630 17 49; goscia@zrodla.most.org.pl

Numer złożono: 15 kwietnia 2003 r.

Scenariusze zajęć

Czyhacze

Potrzebne pomoce:

Duże arkusze papieru i mazaki

Czas trwania:

1 godzina lekcyjna

Miejsce zajęć:

Klasa

Cel zajęć:

Uświadczenie sobie tego, jak łatwo ulegamy rzeczom szkodliwym. Nauka świadomych wyborów.

Przebieg zajęć:

Wszędzie coś na nas czyha. Chcemy być zdrowi, zadowoleni z życia, szczęśliwi za lat 10, 20, 50.

A co dzisiaj robimy aby tak w przyszłości **nie** było? Ulegamy jakimś "czyhaczom":

- tylko jedna paczkę chipsów,
- tylko jedno piwko,
- papierosy tylko w tym towarzystwie, w domu przecież nie palę,
- tylko dzisiaj obejrzę tę głupią komedię, jutro już się wezmę do lekcji,
- klnę tylko wśród swoich, w domu przecież nawet nikt się nie domyśla, tutaj muszę. itp. itd.

Każdy uczeń przypomina sobie swoje "czyhacze", następnie w małych grupkach robią listę "czyhaczy", a następnie plakat pokazujący, gdzie "czyhacze" czyhają i jak się ustrzec. Po obejrzeniu plakatów zrobionych w małych grupkach można spisać wszystkie "czyhacze". Taka lista "czyhaczy" może być stale uzupełniana.

Zachecemos Państwa do nadsyłania swoich sprawdzonych scenariuszy z zakresu edukacji ekologicznej, prozdrowotnej i regionalnej. Teksty prosimy przesyłać mailem na adres goscia@zrodla.most.org.pl lub na dyskietce lub płycie CD na adres: ODE „Źródła”, 90-408 Łódź, ul. Próchnika 1 pok. 301. Należy również przysłać dokładne dane osobowe autora, tytuł artykułu czy scenariusza, zgodę na publikację oraz adres, pod który odeślemy Państwu potwierdzenie opublikowania tekstu w Edukacyjnym Kameleonie